

PILISI LEN

Zöld Újság

I. évfolyam - 2017. 1. szám

**Megújul a
Templomhegyi
lépcső**

*Fejlesztések a Pilisi Len
Látogatóközpontban*

**Örökerdők
a határban**

**A Slötyi
jövője**

**KÖRNYEZETI
NEVELÉS
SZENTIVÁNON**

ÁPRILISI „HÓVIRÁGOK”

Szeszélyes hónap az április, hiszen a már-már nyári napok mellett szinte bármikor számíthatunk olyan fagyra is, amely tönkreteszi az évi gyümölcs- és szőlőtermést.

„Áprilisban a hó és a fagy nyárra kevés takarmányt hagy” – tartja a népi bölcsélet, amely reméljük, idén nem válik valóra. „Áprilisi hó nem jó” – szól egy másik rövid, ám velős mondás, aminek igazságát néhány hete a Pilisben, de az ország számos más részén is igazolták a kidőlt fák, a letört ágak, az áramkimaradások, a járhatatlanná vált utak, a megközelíthetetlen települések. A szokatlan, április 19-i havazás sok kellemetlenséget okozott, a térségben is számos baleset történt a nem várt időjárás miatt, a környező erdőkben is hatalmas károk keletkeztek.

Mindezek mellett ugyanakkor a természet csodálatos inspirációkat is adott. Havas kutyatej, fehérbe öltözött orgona. Mindez a természet egy olyan arcát mutatta meg, amelyet csak ritkán láthatunk.

Fotók: Gribek Tímea

Szerkesszük együtt a következő lapszámot!

Nagy öröm számomra, hogy a **Pilisi Len - Zöld Újság első számának szerkesztőjeként** ezzel a néhány sorral köszönhetem a község lakosait, akik reményeim szerint érdeklődve olvassák majd a következő néhány cikket. Amikor **Poppréné Révay Gyöngyi polgármester felkért** erre a munkára, biztos voltam abban, hogy néhány hét és bőséges munka után egy úttörő kiadvány születik majd meg Pilisszentivánon. Ennek megítélését természetesen Önökre bízom, de hasonló, **tematikus önkormányzati zöld újság** nem sok lehet az országban - már ha egyáltalán találunk ilyet. Remélem, hogy ez a legjobb tudásom szerint összeállított magazin elnyeri tetszésüket, és hagyományt teremthetünk kiadásából, hiszen **a környezetvédelemről, a fenntartható gazdálkodásról, a környezeti nevelésről és az értékeink megőrzéséről** beszélünk kell. Beszélünk, és persze cselekedünk. Ez a kiadvány pedig - ahogy a képviselő-testület megálmodta - éppen ezt szeretné elérni. **Összefogással tenni a környezetünkért, egy sikeres és szép jövő érdekében.**

Az első lapszám elején úgy hiszem, hogy tartozom egy rövid magyarázattal arról, hogy miért is engem kértek fel erre a hálás munkára, amelynek szinte minden pillanata izgalmas időtöltés volt - sokszor közvetlenül a természetben. **Pilisvörösvári vagyok**, de mióta a környéken élek, **Szentivánt a térség**

egyik legcsodálatosabb helyének tartom. A Varkapu.info regionális hírportál főszerkesztőjeként pedig a helyismeretem is adott, hiszen számos helyi eseményről tudósítottam már. Mivel azonban zöld újságról beszélünk, mindez nem lett volna elég. A környezetvédelemmel, a természettel, az erdei turizmussal azonban mindennapi munkám során is foglalkozom. Gödöllőn vadgazda mérnök szakon államvizsgáztam, **agrár szakújságíróként** pedig **alapítója és főszerkesztője vagyok az Erdő-Mező Online erdészeti hírportálnak és az Erdeiprogramok.hu erdei turizmussal foglalkozó internetes oldalnak.** Az erdővel, a védett területeinkkel, hazánk kirándulóhelyeivel tehát napi rendszerességgel foglalkozom.

A következő néhány oldalon számos érdekes és fontos témáról olvashatnak majd, ám a kezdeti tervekben még ennél is több ügygel szeretnénk volna foglalkozni. **A cél** azonban nem a betűk vég nélküli halmozása volt, hanem egy olyan **magazin jellegű újság** kialakítása, amely képeken keresztül is **be tudja mutatni ennek a csodálatos településnek az értékeit.** Az önkormányzat tervei szerint **a Pilisi Len - Zöld Újság következő száma ősszel jelenne meg**, és ahogy ez a lap, úgy a második kiadvány is eljutna minden háztartásba. **Örülnék, és megköszönném Önöknek, ha akár ténymát is javasolnának nekünk**, és ezáltal közösen szerkeszthetnénk ezt az úttörő magazint.

A hivatal dolgozója, a képviselő és én magam is várom ötleteiket, véleményeiket!

Gribek Dániel
szerkesztő
gribek.daniel@erdo-mezo.hu
pilisilen@pilisszentivan.hu

KÖNYVAJÁNLÓ

Pilisszentiván Község Önkormányzata a közelmúltban két helyi jelentőségű kiadvány megjelenését és egy kisfilm elkészítését is támogatta, amelyek várhatóan ősszel készülnek el.

Dunazug Kalandkönyv

Balogh Tamás szerkesztésében jelenleg is készül, **várhatóan 2017 őszén jelenik meg** a Dunazug Kalandkönyv. Az országos turisztikai kiadványsorozat 4. kötetében **Pilisszentiván értékei és látványosságai** is helyet kapnak. A nagyobb könyvesboltokban és online is megvásárolható könyv terjedelme az előzetes tervek szerint 200 színes oldal lesz.

Pilisszentiván kiskönyv térképpel

Szintén Balogh Tamás szerkesztőségében készül a **Pilisszentiván értékeit, természeti és kulturális kincseit bemutató kiskönyv.** A kiadványban helyet kap többek között a község története, hagyományai, épített és természetes környezete, a közeli kirándulóhelyek, a helyi szolgáltatók, például a szálláshelyek listája, de a rendszeres, minden évben megszervezett programok is. **A 32 oldalas kiskönyv részét képezi majd egy térkép is**, melyen számos fontos helyszín lesz megjelölve.

A szerzőről

Balogh Tamás hidrogeológus, közgazdász, de a sport- és turizmus-marketingben is 20 éves tapasztalattal rendelkezik. 2009 óta tucatnyi futóversenyt szervezett és hozott létre, ami mellett **3 kalandkönyv megírása és kiadása fűződik nevéhez.** Rendszeresen tart túravezetést is hazai és külföldi csoportok számára.

Seprenyi Rita
műszaki főelőadó

A kiadványok részletes bemutatása várhatóan a Pilis Len - Zöld Újság következő, őszi lapszámában lesz olvasható.

IMPRESSZUM

Pilisi Len - Zöld Újság • Pilisszentiván Község Önkormányzatának ingyenes kiadványa • I. évfolyam - 2017. 1. szám
Kiadó: Pilisszentiván Község Önkormányzata • Felelős kiadó: Poppréné Révay Gyöngyi polgármester
Szerkesztő: Gribek Dániel • Fotó: Gribek Tímea • Grafikai tervezés, tördelés, nyomdai előkészítés: Veréb Zsuzsanna
Címlapfotó: Bíró Sándor
Nyomdai előállítás: Schneider Nyomda Kft.

ZÖLD JÖVŐ, ZÖLD TERVEK

A SZENTIVÁNI KÖZTERÜLETEKTŐL A PILISI LENIG

Jövőre már átadnák az első Pilisi Len Díjat, a Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatósággal és a Pilisi Parkerdő Zrt-vel kötött együttműködést még inkább kiterjesztenék, a gyermekek környezeti nevelését még inkább segítenék, a zöldfelületeket pedig az eddiginél sokkal tervezettebben kezelnék. Pilisszentiván polgármesterét, Poppréné Révay Gyöngyit a zöld gondolat fontosságáról, a környezetvédelmi szemlélet erősítéséről és a település jövőjéről kérdeztem.

Ez az újság is jó példája annak, hogy az önkormányzat, a település vezetése nagyon komolyan gondolja a zöld szemlélet erősítését. Miért ennyire hangsúlyos ez a filozófia?

Mi, pilisszentivániaiak alapvetően is környezet-tisztelő emberek vagyunk. Az őslakosságnak, az ide letelepült sváboknak mindig is fontos volt, hogy a környezetük szép, rendezett legyen, hogy megóvják a természetet. A zöld szemléletnek tehát nagy hagyománya van nálunk. Ezt bizonyítja, hogy bármerre járunk az országban, mindenhol tudják, hogy **Pilisszentiván egy szép, rendezett falu.** Azért, mert az emberek szeretik és ápolják a környezetüket. Ezt a már meglévő zöld szemléletet szeretnénk a közeljövőben még magasabb szintre emelni, ami sok részterületet érint.

Az egyik ilyen részterület a közterületek és az oda kiültetett növények kérdése.

Sok idő eltelt, és sok minden változott az elmúlt évtizedekben. Beszélni kell például arról, hogy az a kis diófa, amit valaki egykoron kiültetett a háza elé, és ami árnyékot adott, ami alatt jókat lehetett beszélgetni a szomszédokkal, mára túl nagyra nőtt, megöregedett, lassan tönkremegy. Ugyanígy a kis bokor idővel magas, sűrű bozót lett. Mindeközben **az elmúlt 35-40 évben mintegy 3 000 fővel növekedett Pilisszentiván lakossága,** tehát szűkebbek lettek a terek, jobban oda kell figyelni arra, hogy mit és hova lehet ültetni.

Mindez egy komoly szemléletváltást jelent. Az önkormányzat számára fontos, hogy a meglévő növényeket gondozzuk, de az újak ültetésénél figyelembe vegyük a településképet és a jövőt. A közterületi ültetéseket, zöldfelület-ápolásokat szeretnénk az eddiginél szervezettebben elvégezni, megtervezni.

Vannak például a tájra, a falura jellemző növények, amelyek megőrzése kiemelt cél, de eközben szeretnénk olyan dísznövényeket is elhelyezni a közterületeken, amelyek színesek, esztétikusak, és a különböző évszakokban

máshogy néznek ki, tehát más-más élményt nyújtanak.

Ezt a tervezettséget hogyan kell elképzelni?

Ennek az alapja, hogy felmérjük a település zöldfelületeit. Ez lesz a zöldfelület kataszter, amely hasznos eleme lesz a **Település Arculati Kézikönyvnek** is. A vizsgálat gyakorlati szempontból is nagyon fontos, hiszen így pontosan megismerhetjük Pilisszentiván zöldfelületének jellemzőit, hogy hány és milyen állapotban lévő fánk van. Ezzel pedig segíteni is tudunk a lakosságnak. Elmondhatjuk, hogy mit érdemes és mit nem érdemes ültetni a közterületekre. Az a célunk, hogy az itt lakókkal az eddigieknél jobban együttműködjünk. Fontos, hogy az emberek érezzék, hogy rajta tartjuk a szemünket a zöldfelületeken, ápoljuk azokat, mindezt pedig tervezetten, a jövőbe tekintve tesszük, hiszen a fákat gyermekeinknek, unokáinknak ültetjük.

Ha egy kicsit távolabb megyünk, és elhagyjuk a belterületet, akkor Pilisszentiván körül olyan erdőket és természeti értékeket találunk, amelyek páratlanok. A zöld szemlélet erősítése idáig is elér?

Természetesen, és ennek nagyon fontos része az a **háromoldalú együttműködés,** amely tavaly született meg a **Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság, a Pilisi Parkerdő Zrt. és az önkormányzat között.** Amikor megnyertem a választást, alpolgármester úrral az első teendőink egyike volt, hogy ezt a megállapodást előkészítsük. A **DINPI** már nagyon régóta jelen van a településen, sokszor szinte láthatatlanul munkálkodnak. Nagyon kiterjedt a tevékenységük, amiről a legtöbben nem is tudnak a faluban. Botanikai kutatások folynak, védik az értékeinket, többek között a pilisi lent, és foglalkoznak a gyermekeinkkel is.

Szintén jelen van a közvetlen környezetünkben a Pilisi Parkerdő Zrt. is, az erdész szakembere

rek a környéken természetközeli gazdálkodást folytatnak. A település körüli területek örökérvűek lesznek, és szeretnénk, ha erről is minél többen tudnának.

Az erdőművelés és a természetvédelem összekapcsolása nagyon fontos feladat, és nálunk, Pilisszentivánon ez példászerűen működik, amiben az önkormányzatnak is szerepe van. Mindezeket látva fontosnak tartottuk a szoros együttműködést.

Milyen részei vannak ennek a háromoldalú megállapodásnak?

A megállapodást tavaly írtuk alá, és úgy hiszem, hogy az igazi összefogás idén fog igazán elkezdődni, ami évről évre bővül is, hogy a szentivániaiak még jobban megismerhessék a lakhelyüket.

Évente egy-két alkalommal találkozunk a nemzeti park és az erdőgazdaság képviselőivel, hogy megbeszéljük a közös ügyeinket, emellett egymás rendezvényeire is meg vagyunk hívva. Számunkra **az egyik kiemelt cél, hogy az iskolát és az óvodát még jobban bevonjuk a környezet- és természetvédelmi tevékenységekbe.** Ezt a DINPI eddig is profin csinálta, de az együttműködés részeként a jövőben még több gyakorlati környezetörát szeretnénk.

Gondolom, erre a hamarosan megújuló Pilisi Len Látogatóközpont is több lehetőséget nyújthat majd.

Nagyon örülünk ennek a fejlesztésnek, hiszen a látogatóközpont megújulása új lehetőségeket teremt számunkra, helyi lakosoknak is.

Az együttműködésnek anyagi oldala is van?

Igen, az önkormányzat évente 200 000 Ft-tal támogatja a Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóságot, de természetesen emellett is nyitottak vagyunk az ilyenfajta együttműködésre.

Ha természetvédelemről és az értékek megismertetéséről beszélünk, akkor Pilisszentivánon az egyik központi téma a pilisi len, amely a világon mindössze itt, a Szénásokon található meg. A zöld szemlélet magasabb szintre emelésében ez a növényfaj is kap majd valamilyen szerepet?

A településen mindenki tudja, hogy van egy, a jégkorszakból megmaradt, erős túlélőképességgel rendelkező, **a világon egyedül itt élő növényünk, ami a pilisi len.** Amikor a Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság nagyobb hangsúlyt fektetett a védelmére, és kitiltotta az erdő egy részéből a lovasokat, motorosokat, komoly tiltakozás indult az épített kerítés miatt. Egy természetben élő közösségnek ez nagy trauma volt. Emlékszem erre az időszakra, mert én magam is tiltakoztam, hiszen nem értettem, hogy lehet majd itt kirándulni, miért kellett kerítést állítani. Aztán a tiltakozás lecsengett, mert idővel mindenki megértette, hogy a pilisi len érdekében áldozatot kell hozni. Mindezek után viszont nem voltak igazán komoly kezdeményezések, hogy az emberekben tudatosítsuk, milyen nagy kincsünk is van. Ezért határoztam el, hogy **a pilisi len a mostaninál nagyobb hangsúlyt fog kapni a településen.** Szeretném, ha szimbolikusan megjelenne a rendezvényeinken, de akár levélpapíron, emblémákon is. Az egyik legfontosabb tervünk pedig, hogy egy környezetvédelmi díjat hozunk létre, és szeretném, ha minden szentiváni családnak lenne otthon valamilyen tárgya, emléklapja, matricája a pilisi lenről. Jó példa erre a havasi gyopár, amelyre Felvidéken büszkék az emberek, és számos helyen használják szimbólumként a növényt.

Erről a környezetvédelmi díjról, kitérítésről milyen információkat lehet már tudni?

A pontos részletek még kidolgozás alatt vannak, de a **Pilisi Len Díjat** olyan személy vagy civil szervezet kaphatná meg, amely helyi szinten kiemelkedően sokat tesz a természetvédelem, a környezettudatosság érdekében. Az első ilyen jövő májusban, a pilisi len virágzásának idején szeretnénk átadni.

Nagyon sok mindenről beszélgettünk, a faültetések a környezeti nevelésen át a pilisi lenig. A hatékony környezetvédelemhez, így a zöld szemlélet erősítéséhez azonban pénz is szükséges. Van erre keret?

Mivel az önkormányzat számára **kiemelten fontos a zöld szemlélet,** így komoly összeget fordítunk erre a részterületre: az adóbevételeink 2%-át, amely **2017-ben több mint 9 millió forintot** jelent. Ebből az összegből végezzük a faültetéseket, a virágosítást, a tópart szépítését. A közeljövőben több 100 fát fogunk ültetni, hiszen az a filozófiánk, hogy minden egyes kivágott fa után legalább három csemetét ültessünk a településen. Az eddigieknél nagyobb felületen szeretnénk virágosítani is, de ebből a keretből a kommunikációra is költhetünk, gondolkodok itt például erre az újságra, ami nem meglepő módon a pilisi len nevével viseli. **A jövőben az orvosi rendelőnél egy közparkot is létrehoznánk,** ami egy komolyabb beruházás lesz.

Összességében az a célunk, hogy a helyiek mellett azok is otthon érezzék magukat Pilisszentivánon, akik ide látogatnak. Ehhez pedig nagy szükség van a szentiváni lakosokra.

Gribek Dániel

Fotók: Gribek Tímea

ÉRTÉKŐRZÉS A DOLOMIT GYEPEKEN MEGÚJUL A PILISI LEN LÁTOGATÓKÖZPONT ÉS A JÁGI TANÖSVÉNY

A jégkorszakot és az azt követő időszakot is túlélte, most a motorosok és a betelepített vad jelenti a legnagyobb veszélyt a jövőjére nézve. A pilisi len nem ismeretlen a helyiek körében, jelenlétének köszönhetően példaértékű az összefogás a Duna-Ipoly Nemzeti Park, a Pilisi Parkerdő Zrt. és Pilisszentiván önkormányzata között. A terület óvása és kezelése évtizedekre nyúlik vissza, a közeljövőben pedig fejlesztések is várhatók a látogatóközpontban és a Szénások Európa Diplomás területén. Múltról, jelenről és jövőről Dr. Kézdy Pállal, a Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság szakmai igazgatóhelyettesével beszélgettem.

Sokszor elhangzó kérdéssel kezdeném a beszélgetést, amit azonban véleményem szerint nem árt rendszeresen ismételn. Milyen értékeket rejt a Pilisszentiván határában fekvő terület?

A legnagyobb érték maga a Szénások dolomit sziklagyepje. A kőzet alapvető jellemzője, hogy nagyon változatos felszint alakít ki, ami jelentős fajgazdagságot eredményez. Ráadásul sok olyan növényt őriz meg, amely korábbi vegetációtörténeti korokból maradt ránk, például a jégkorszak idejéről. A meredek, hűvös, északi oldalakon maradt fent például a lila csenkesz, vagy a sűrű bogáncs, de ilyen maradványfaj a pilisi len is. Ez utóbbi ráadásul különösen értékes, hiszen bennszülött faj, amely az egész világon csak ezen a kis területen él. Szintén bennszülött a kizárólag a Budai-hegységben, így Pilisszentivánon is előforduló budai berkenye, vagy a magyarországi elterjedésű István király-szegfű. A magyar gurgolya szintén megtalálható a Szénások térségben.

Ha már felvetődött a pilisi len, akkor beszéljünk egy kicsit részletesebben erről a különleges növényről. Mint azt a helyiek is jól tudják, az egész világon csak itt, Szentivánon található meg.

Így van, a legnagyobb különlegessége az, hogy csak itt él. Eppen ezért nem is csoda, hogy a hazai flórának is az egyik legkiemelkedőbb növényfaja a pilisi len. A kis elterjedési terület mellett pedig nem mellékes, hogy nagyon szép virága is van. A hazai termé-

szetvédelem egyik szimbolikus védett növénye, nem véletlen, hogy a természetvédelmi örök karjelzésében is feltűnik. Emellett a helyiek is ismerik és büszkék rá, ezért kerülhetett rá Pilisszentiván címerére.

Ami miatt még egészen különleges, az az, hogy a legközelebbi rokona, egy sárga len faj Görögországban, az Olimposz hegyén él.

Ez arra utal, hogy valamikor jelentős elterjedési területe lehetett, ami aztán a jégkorszak idején feldarabolódott, és több tízezer év során ezen az elszigetelt területen önálló fajjá vált.

Pilisi len (Fotó: Bíró Sándor)

Léánykőöröcsin (Fotó: Gribek Tímea)

Magyar gurgolya (Fotó: Halász Antal)

István király-szegfű (Fotó: Bíró Sándor)

Hogyan lehet megvédeni egy növényt, ami mindössze egy ilyen kis területen él?

Nagy odafigyeléssel, és szigorú szabályokkal, ami mellett fontos a tájékoztatás, az ismeretterjesztés is. A pilisi len egyébként már nagyon régóta védelmet élvez, hazánk egyik legelső olyan növényfaja, ame-

lyet hivatalosan is óvtak. A helyi földbirtokosok, a Karátsonyi grófok hirdettek helyi védeltséget a számára. Erről a század eleji turistakalauzokban is olvashatunk: csak a beleegyezésükkel lehetett látogatni a területet, a budapesti Karátsonyi kastélyban kellett engedélyt kérni. Később, az '50-es években már fokozottan védett lett a terület, aztán a Budai Tájvédelmi Körzet részévé vált, majd 1995-ben kapott egy különleges nemzetközi elismerést is, az Európa Diplomát. Ilyen területből hazánkban csak három van, és a szentiváni az egyik. Mindezek után az EU-hoz történő csatlakozásunk következményeként jött az uniós védeltség is. A terület a Natura 2000 hálózat része lett, és maga a pilisi len is bekerült az európai közösség legfontosabb növényei közé, ahogy a magyar gurgolya és az István király-szegfű is.

Ha valaki szeretné megtekinteni a májusi virágzás alkalmával ezt a csodálatos növényt, akkor hogyan teheti meg?

Azon talán senki nem lepődik meg, hogy a pilisi len kimondottan veszélyeztetett növény, így a szabályok is elég szigorúak. Ha bárki szabadon odamehetne a területre, akkor fennállna a veszélye a taposásnak, a károsításnak. Az a baj az ilyen kis területen élő fajokkal, hogy ha virágzás idején felkeressük, akkor nagyon sokat látunk belőle, mivel azonban máshol nem él, így a populációja nagyon sérülékeny. Ha az állomány kritikus méret alá csökken, akkor az bármikor hirtelen összeomolhat. Eppen ezért azt a szabályt hoztuk, hogy a pilisi len kizárólag szakvezetéssel csodálható meg.

Egy ilyen értékes élőhely és egy ilyen nagy jelentőségű faj esetében nem meglepő, hogy a Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság kiemelten kezeli Pilisszentiván térségét. A településen látogatóközpont működik, nagyon sok programmal várják az érdeklődőket, és a Jági tanösvény is bárki számára bejárható. Hogyan kezdődött mindez?

Az igazgatóságunk már régóta foglalkozik a területtel, aminek az Európa Diploma 1995-ös

megszerzése, majd annak 5 éves felülvizsgálata adott komoly lendületet. A kitüntető címhez ugyanis ajánlásokat kaptunk, amiket 2000-ben még nem tudtunk hatékonyan és eredményesen teljesíteni. A figyelmeztetés után viszont intenzív munka kezdődött el a területen. Egy egész sor hazai pályázatot ragadtunk meg kezelésre és a pilisi len megóvására, majd egy uniós LIFE pályázatot is elnyertünk, amelynek öt részterülete volt. Az egyik a feketefenyvesek átalakítása őshonos tölgyesekké, míg a másik a vadállomány visszaszorítása, hogy az erdők természetesen is meg tudjanak újulni. A harmadik cél a terület kutatása, a beavatkozások hatásainak vizsgálata volt, míg a negyedik a terület őrzése, az ötödik pedig annak bemutatása. Ehhez kapcsolódva nyitottuk meg irodánkat és a látogatóközpontot a Bányász utcában.

Azóta pedig aktívan bevonják a helyi lakosokat, különösen a gyerekeket a természetvédelmi terület életébe.

Minden védett terület esetében nagyon fontos, hogy a helyi lakosság magáénak érezze a megóvandó értékeket. Tapasztalat, hogy az igazgatóság területén levő 300 településből azokkal van a legjobb kapcsolatunk, akiknél működik hasonló bemutatóhelyünk. Ezek közül is számunkra az egyik legfontosabb Pilisszentiván. A polgármesteri hivatal is támogatja a munkánkat, a korábbi és a jelenlegi vezetés is partnerként tekint ránk. Mivel fontosnak tartjuk, hogy a gyerekeket megismertessük a helyi természeti értékekkel, így sok programot szervezünk számunkra.

Ha már a lakossággal való kapcsolat szóba került, akkor beszélni kell a település határában álló kerítésről, amelyhez mostanra hozzáférhetünk. Ám ez nem mindig volt így.

Ez egy elég kényes téma, hiszen az embereket teljes joggal irritálja, hogy a község határban elkerítettünk egy területet, ahol korábban szabadon járhattak. De mi a kezdetektől fogva mindig hangsúlyoztuk, hogy ez nem a pilisszentiváni ellen van. A kerítés felállításának két célja volt. Az egyik, hogy a vadállományt a területre vissza tudjuk szorítani, ami az értékek megőrzéséhez elengedhetetlen. A másik cél a teljesen elharapózó terepmotorozás megfékezése volt. Ez sikerült is. Amikor megépítettük a kerítést, a helyi lakosoktól nagyon sok negatív véleményt, kritikát kaptunk. De ahoz kérték, ott átjárókat létesítsünk, méghozzá nemcsak az Országos Kéktúra nyomvonalán, hanem akár a gombászó helyek közelében is. A nagyobb forgalmú szakaszokra pedig olyan forgó vagy billenő kapukat helyeztünk el, amelyeket a nyugdíjasok is tudnak használni.

A motorosok kiszorítása tehát egy sikertörténet. De mi a helyzet a vadállomány-nyal?

Először is azt kell tudni, hogy az említett rész a rendszerváltás előtt kiemelt kormányzati vadászterület volt, így mindig nagy vadállomány élt itt, ráadásul két betelepített faj is jelen van a környéken, a dámszarvas és a muflon. Sajnos, ez utóbbi pont a legértékesebb dolomit gyepeken szeret lenni és napozni, amivel komoly károkat okoz. A bekerítés előtti időszakhoz képest természetesen komoly előrelépést értünk el ezen a téren is, de még nem teljes a siker, van mit tennünk. Ami hátráltatta

A Pilisi Len Látogatóközpont látványterve

ezt a folyamatot, az a 2014-es ónos eső. A decemberi jégkár miatt kidőlt fák, letört ágak megrongálták a kerítést, és hiába javítottuk meg, viszonylag sok vad jutott be az elkerített területre.

A Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság tavaly háromoldalú megállapodást kötött a Pilisi Parkerdő Zrt-vel és Pilisszentiván Önkormányzatával. Hogyan működik ez a partnerség a gyakorlatban?

A Pilisi Parkerdő Zrt-vel 2008 óta minden évben kötünk egy megállapodást. Miután az állami erdőgazdaságnak bevétele van a területen zajló erdő- és vadgazdálkodásból, annak egy részét visszafordítják a környék természetvédelmi célú kezelésére; a bemutatásra vagy éppen a feketefenyők lecserelésére. Tavaly nagy örömünkre harmadik félként belépett Pilisszentiván önkormányzata is. Az anyagi támogatásért cserébe mi igyekszünk a helyi lakosokat a korábbinál is jobban bevonni a munkánkba, a terület megismerésébe.

Amennyire tudom, a közeljövőben megújulhat a településen működő látogatóközpont.

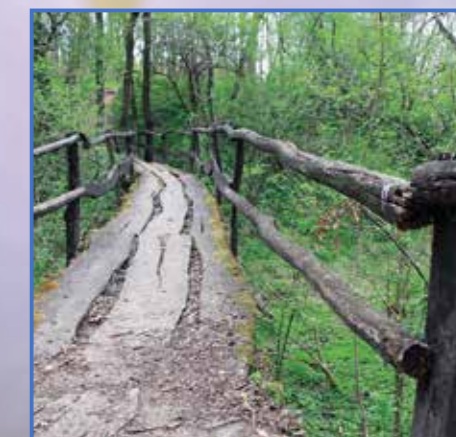
Uniós forrásból valóban lehetőségünk nyílt arra, hogy szentiváni irodánkat egy olyan szimbolikus épületté fejlesszük, ami méltó lesz a terület jelentőségéhez, értékeihez. A tervek elkészítésénél az építésnek az volt a koncepciója, hogy az épület már kívülről is sugallja azt, hogy ez nem egy egyszerű ház. Eppen ezért az épület külső faborítást kap majd, ami nagyon esztétikus és különleges lesz.

A természetvédelmi őrszolgálat jelvénye és Pilisszentiván címere

Bővülni is fog a ház alapterülete, amely a jövőben egy interaktív természetvédelmi kiállításnak ad helyet, illetve egy egyszerű matracszállást is szeretnénk. Sok iskolának lenne igénye, hogy a gyermekek néhány napos természetvédelmi önkéntes munkát végezhesenek. A fejlesztésnek köszönhetően akár több napig is itt lehetnek majd a budapesti csoportok. Ezek mellett pedig szeretnénk egy külső foglalkoztatót is építeni.

A látogatóközpont mellett a Jági tanösvény is megújul?

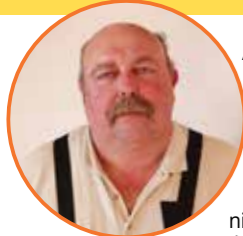

A felújításra váró híd (Fotó: Gribek Tímea)

Igen, ott is lesznek fejlesztések. Van például egy fahíd, amit fel akarunk újítani. A nyitótáblát is lecseréljük, de újabbakat nem fogunk kihelyezni, hiszen Budapest környékén a sorozatos rongálások miatt csak számozott oszlopokkal jelöljük a megállókat. Sajnos, nagyon sok kárt okoznak a berendezéseinkben. Amikor például Pilisszentivánon az első táblánkat ki akartuk helyezni, azt egy éjszaka alatt ellopták. Miután végül felállítottuk, néhány napra rá ürülékkel kenték be. Ez nagyon szomorú, ugyanakkor régi történet. Mindent összefoglalva tehát komoly változások, nagy fejlesztések lesznek a bemutató területünkön is, és a településsel partnerségben tovább végezzük munkánkat, hiszen Pilisszentiván nagyon sok értéket rejt, amelyet szeretnénk megvédeni, és minél szélesebb körben bemutatni.

Gribek Dániel

Beszéljünk a közterületekről!

A közterületek gondozásánál **komoly problémát jelent számunkra a rendezetlenség**, amelyen változtatni szeretnénk. A jövőben éppen ezért rendezni fogjuk a helyi rendeleteket, harmonizáljuk majd az országos jogszabályokkal, és mindezt a lakosság elé is tárjuk, hogy tisztában legyenek azzal, mit lehet, és mit nem szabad. Nem szeretnénk túl sok tiltást, de azt látni kell, hogy a jelenlegi helyzet tarthatatlan.

Nekem is tetszik, ha szép virágokat, bokrokat, fákat ültetnek ki a lakosok a közterületre, de azokat ugyanakkor gondozni is kellene. Nem mellékesen az úttest közepéig a közterületet mindenkinek rendben kell tartania a magyar jogszabályok szerint – gondolhatunk például a hó eltakarítására, a járda seprésére.

Ha a rendezetlenségre példát kellene felhozni, akkor **beszélhetünk többek között azokról a fákról, amelyeket vezetékek alá ültettek** több évtizede, és most rendszeresen csonkítással kell kezelniük a problémát. Szerintem sokkal rosszabb a fának, hogy évente visszavágjuk, mint ha helyette választanánk olyan növényeket, amelyek nem nőnek 3 méternél magasabbra. Sok helyen a járda és az úttest között mindössze 30 cm széles terület van, mégis olyan bokrokat ültetnek be, amelyek gyorsan elburjánznak, és **elveszik a helyet a gyalogosoktól, autósoktól**. Ha pedig odamegyünk, és levágjuk, akkor rögtön konfliktusba keveredünk az ültetőjével. A bokrok esete jó példa egyébként arra is, hogy Szentiván jelenleg 90 cm-ben határozza meg az út mellett lévő sövények magasságát, az országos szabályok azonban csak 50 cm-es magasságot engedélyeznek, mert azon felül az autósok nem látnak ki. Ezen mindenképpen fogunk tehát változtatni.

Sok konfliktusunk adódik abból is, hogy valaki elültetett egy fát közterületen, ami alatt nekünk nyírni kell a fűvet, ezért az alsóbb ágakat levágjuk, hogy a gépekkel elférjünk alatta. Mi nem tönkre akarjuk tenni a növényt, mindössze ha-

ladni szeretnénk. Mindenki abban gondolkodik, hogy a kertjében 1-2 óra alatt elvégzi a munkát, mi azonban **több ezer négyzetmétert kezelünk**, és ezt nem lehet megtenni, ha lépten-nyomon akadályba ütközünk. Az önkormányzat a közel-múltban komoly gépeket vásárolt, amelyek a máshol megszokottnál hamarabb mennek tönkre, mert állandóan bokrokat, autókat kerülgetünk, ráadásul a vízelvezetést is sokan egy ároknyommal oldják meg, amely akadályt jelent számunkra.

De ha az autókról beszélünk, akkor komoly probléma az is, hogy **a zöldfelületen parkoló kocsk mellett, sőt, alattuk is le kellene nyírunk a fűvet**, ha pedig ezt nem tudjuk megtenni, akkor másnap mehetünk vissza, mikor már máshol dolgozunk. Ha pedig az autó fűves lesz, akkor ismét velünk veszekednek a tulajdonosok. Télen viszont az utcán parkoló autósok okoznak komoly problémát, akadálypályát alkotva a kint hagyott kocskikkal. Nem értem, hogy miért nem állnak be az udvarukra, mikor azt viszont elvárják, hogy hajnalban, sötétben, hóesésben (tehát nagyon rossz látási viszonyok mellett) is tiszta utakon közlekedhessenek. **A hó eltakarításához szabad utat kellene adni.**

Nem probléma tehát, ha valaki kiültet egy szép növényt a közterületre, de utána azzal foglalkoznia kell. Ha egy szentiváni lakos a saját háza előtt kezeli a területet, akkor felőlünk bármit körbekereshet, körbeüvegezhethet, akár milyen csapdákat csinálhat. De ha ezek után nekünk kell ott munkát végeznünk, akkor az idővesztés mellett komoly károkat is szenvedünk. Jön a defekt, a gépek meghibásodása, ami nemcsak költség, de kiesett idő is, hiszen állnak az eszközeink, az embereink. Teljes mértékben megértem, ha valaki övja azt a fát, amit az édesapja ültetett a ház elé, de akkor azt gondolja is. Ha nem, akkor pedig számítani kell arra, hogy a munkához megfelelő környezetet kell teremtenünk – például azzal, hogy az alsó ágakat levágjuk.

Beszélhetünk a szúrós, tövises bokrokról is, amelyek mellett szintén nekünk kell dolgoznunk, tehát minket sértenek fel a tuskék, ami után el-

is fertőződhet a sebünk. Ugyancsak probléma, ha az árokpártól 10 cm-re ültet valaki fát, hiszen ott megint nem tudunk közlekedni a gépeinkkel. Ha azonban megkérdezték volna, hogy mit és hova lehet – mert a közterületre ültetés egyébként is engedélyhez kötött – akkor lehet, hogy azt mondtuk volna, hogy 1-2 méterrel távolabb már jó helyen van.

Sajnos nincsen megfelelő kommunikáció a témában, amiben mi változtatni szeretnénk. Belemélyedtem a helyi és az országos szabályozásba, amelyet ősszel rendezni szeretnénk, és mindenről kommunikálni fogunk a lakosokkal. Természetesen ez nem jelenti azt, hogy addig nem állunk bárkinek a rendelkezésére. Arra kérem a szentivániakat, hogy beszéljenek velem, ha növényt akarnak kiültetni a területre, jelezzék, ha a szabályok betartásával ők elvállalják az előttük lévő terület gondozását. Senkinek sem szeretnénk ártani, nem keressük feleslegesen a konfliktust. Örülünk, ha valaki szebbé akarja tenni a környezetünket, de mivel közös területről beszélünk, ezt úgy tegyük, hogy senkit ne zavarjon. Ebben akarunk partnerek lenni. Egyetlen dologban nem nyitunk majd vitát: **az életveszélyesnek minősített fákat ki fogjuk vágni.**

A nyár folyamán megpróbálunk minél több lakossal beszélgetni, ahol ezek a problémák felmerültek. Természetesen nagyon sokan vannak, akiknél mindez már régen megoldott, akik a kezdetektől ápolják a közterületeket, ahova ültettek. Róluk példát is lehet venni. Hangsúlyozom, hogy bárki megkereshet azzal, hogy ő mindenképp kezelni fogja saját fáját és annak környékét. **Jelezzék felém, és beszéljük meg, én ennek nagyon örülök.**

BODNÁR FERENC
képviselő

ELÉRHETŐSÉG:
20/9605-680
info@szentivanipte.hu

Minden fát megismerni, hosszú távon gondolkodni

Az ide vonatkozó jogszabályt októberig írja elő a települések arculati kézikönyvének összeállítását és elfogadását, amely hatással lesz a község épített és a természetes környezetére egyaránt.

„**A Településképi Arculati Kézikönyv** számos olyan pontot fog tartalmazni, amit eddig a Helyi Építési Szabályzatban is megtalálhatunk, ám ez a látványos kötet a falu sajátos, egyedi arcát, különösen a védendő értékeit hivatott bemutatni” – mondta el **Eversné Gönczi Ildikó**. A Polgármesteri Hivatal munkatársa hozzátette: „a kézikönyv többek között azt is tartalmazni fogja, hogy milyen fajfajokat szeretnénk látni a településen. Közintézmények esetében, iparterületen akár a magánterületekre is hatással lehet, hiszen például védőfásor ültetésére is kötelezhet. **A lakosok számára** viszont inkább **javaslatokat** tartalmazna, például a növényültetéseknél”.

A Településképi Arculati Kézikönyv előkészítése folyamatban van, aminek egyik fontos része a **fakataszter összeállítása**. Ehhez a közterületek faállományáról gyűjtetnek össze információkat, ami a belterületen érinteni fogja az útszéli, árokpárti vagy éppen a Slótyi körüli fákat. Ezt a munkát Pilisszentivánon a Dendrocomplex Kft. végzi a következő hónapokban.

„A fakataszter a településen lévő fákat fogja tartalmazni. A darabszám és a hely mellett a

fa fajtájáról, életkoráról, értékéről, esetleges sérüléseiről, rendellenességeiről is információkat szerzünk, ami a tervezés szempontjából nagyon fontos” – magyarázta **Csíky Gábor ökológus**, a cég növényápolási és ültetési vezetője.

A felvételezés után könnyebb, kiszámíthatóbb lesz a fák gondozása, hiszen segítségével következtetni lehet, hogy mikor mekkora ráfordítás szükséges az **állapotmegóvás érdekében**. Azok a fák is előre meghatározhatóak lesznek, amelyeket várhatóan a közeljövőben ki kell majd vágni. „Ha birtokában vagyunk az adatoknak, akkor már tervezni is tudunk. Tudni fogjuk, hova kell fiatal egyedeket ültetni és milyen, így a környezetét is előre tudjuk alakítani” – fejtette ki a fakataszter egyik gyakorlati hasznát **Csíky Gábor**, aki hozzátette: nagyon fontos a gazdasági oldal figyelembevételé is. „Fakataszter nélkül a zöldfelületeken komolyabb munkát, beruházást végezni olyan, mint kiviteli tervek nélkül komolyabb épületeket építeni. **A kataszter ára az első néhány komolyabb beruházásnál, vagy az első néhány évben a fenntartási költségek csökkenésével megtérül.**”

A szakember arra is felhívta figyelmet, hogy mind a közterületeken, mind a kertekben a fajfaj megválasztásánál komoly hatással vagyunk a környezetünkre. Ezért is fontos, hogy szakértők tehessenek javaslatot arra, mit és hova ültessünk. A feladatot komplexen kell kezelni a siker érdekében. A szakembereknek, például építészeknek, ökológusoknak együtt kell meg-

alkotniuk a terveket annak érdekében, hogy hosszú ideig gazdagítani tudja életünket a településünk arculata. **„Pilisszentivánon is vannak olyan értékes madár- és rovarfajok, amiknek egy-egy adott fajfaj szolgál élőhelyül.** Ha nem szeretnénk, hogy ezek eltűnjenek, akkor az igényeiket figyelembe kell vennünk” – hangsúlyozta **Csíky Gábor**.

Pilisszentiváni Tündérkert

A Tündérkert mozgalom Göcsejből, azon belül is **Pórszombatról indult el** az országot, sőt, az egész Kárpát-medencét meghódító útjára. A gyümölcsészeti értéktár létrehozásának, a helyi gyümölcsfák szervezett felkutatásának és megőrzésének **ötlete Kovács Gyula erdőszőlő származik**, akinek nyomán számos helyen, a közelben például Budakeszin létesült olyan terület, ahol **élő génbankokban őrzik** őseink különleges hagyatékait. Némiképp ehhez a kezdeményezéshez csatlakozna Pilisszentiván is, hiszen a településen számos egyedi gyümölcsfa található, amelyet a sváb ősök hoztak be oltóanyag formájában.

„Nagyjából 10 éve **Metzger Rezső** és **Markos Ferenc képviselőtársaimmal** elkezdtük felkutatni azokat a pilisszentiváni fákat, amelyek megteremthetik az alapját egy helyi génbanknak. **Több mint 20 gyümölcsfát jelöltünk meg GPS segítségével**, amelyekről oltványokat is vettünk. Ezek Pilismarótra kerültek, ahol Kiss Balázs erdőészeti szaporítóanyag-szakértő gondolja őket vad alanyokra oltva” – mondta el **Brandhuber Ádám alpolgármester**. Ezek a körte, alma, kajszli, cseresznye és meggy fajták bizonyítottan nem a Kárpát-medencében őshonosak, a gyakran 100 éves egyedek genetikai állománya Németországból származik, így azok mára a falu jellegzetes kincseivé váltak.

„**Szentivánon rengeteg gyümölcsfa volt, az 1700-1800-as években sváb őseink hoztak magukkal oltványokat.** A falu határában több helyen is gyümölcsösöket lehetett találni. De a település terjeszkedni kezdett, házak épültek ezekre a területekre, később pedig egyre nagyobb divattá vált az örökzöldek, egyéb dísznövények ültetése. A hagyományokat azonban szeretnénk visszahozni, és a terveink szerint a **Pilismaróton őrzött fáinkat az orvosi rendelőnél található téren ültetnénk el** a közeljövőben. Ezzel létrehozánk egy szentiváni Tündérkertet, amely nem csak értékes génbank lenne, hanem egy olyan park, ahol bárki eltölthetne egy délutánt, vagy akár csak néhány órát” – tudtuk meg **Brandhuber Ádám**tól. Az alpolgármester hozzátette; a jelenlegi fajtaszámot bővítenék, valamint az is cél, hogy **idővel bárki kaphasson oltóanyagot** ezekből a helyi gyümölcsfákból.

Gribek Dániel
Fotók: **Gribek Tímea**

Szemléletváltás a jövő nemzedékéért Örökerdő-gazdálkodás a Pilisben

Egy népszerű kirándulónhelyen elvégzett fakitermelés rendszeresen felháborodást okoz a természetjárók körében. Hiába az újraerdősítés vagy az újulat ápolása, a lakosság számára a nagy fák eltűnése egyet jelent az erdő megszüntetésével, az erdőirtással. Erre és a természetvédelmi célok elérésére jelent kiváló megoldást az örökerdő-gazdálkodás, amelyet a Pilisi Parkerdő Zrt. egyre nagyobb területen vezet be – többek között Pilisszentiván határában is. A témában Csépanyi Péterrel, az erdőgazdaság termelési és természetvédelmi főmérnökével beszélgettem.

Örökerdő. Maga a fogalom elég sokat sejtető, de pontosan mit is jelent, és miben különbözik ez a hazánkban hagyományosan működő erdőgazdálkodási rendszertől?

Ha egy mondatban kellene összefoglalni, akkor azt mondhatnám, hogy az örökerdő-gazdálkodás esetében a nagy fák által alkotott borítottság soha nem szűnik meg. Ezzel szemben a hagyományos, vágásos erdőgazdálkodás vágásciklusokon alapul, ami fafajtól függően általában 80-100-120 év. Az akác vagy a nyár esetében ez sokkal kevesebb is lehet. A lényeg azonban, hogy mikor elérkezik a véghasználati kor, amikor az adott területről az összes fát letermelik, majd a folyamat kezdődik előlről az erdőfelújítással erdőneveléssel, míg újra vágásérett nem lesz az erdő.

Az örökerdő-gazdálkodás során nincsen véghasználat, a fákat egyesével, különböző időpontokban veszik ki a területről. Mivel ezáltal minden fának egyedi vágáskora van, az erdőkép gyökeresül nem változik. A „Dauerwald” koncepciót az 1920-as években Alfred Möller találta ki. Ő gondolkodott úgy először az erdőről, hogy az egy komplett ökoszisztéma, ezzel pedig megelőzve korát.

Általánosságban tehát azért örökerdő egy erdő, mert „soha nem tűnik el”, vizuálisan alig változik. De ennél, gondolom, összetettebb a kérdés.

Az örökerdő-gazdálkodás esetében az **első szabály**, hogy mindig legyen borítás a területen, sosem szabad végvágást vagy tarvágást végezni. **A második**, hogy a jól teljesítő fákat, amikben van potenciális értéknövedék, a területen kell hagyni. A rosszabbul teljesítőket lehet kivágni. Itt nagy hangsúly van a „lehet” kifejezésen, hiszen azért, mert egy fa gazdasági szempontból kisebb értékű, attól az ökológiai funkciója még lehet jelentős.

A **harmadik szabály**, hogy az újulat nem cél. Az örökerdő-gazdálkodás esetében nem a megjelenése miatt vágják ki a fákat. Ha

egy tölgyesben 120 éves korban feltűnnek a facsemeték, akkor fakitermelés történik, hogy teret adjunk a fiatal egyedeknek. Pedig ilyenkor még az „idősebb” fák egy része sok értéket tudna teremteni. Az örökerdőnél nem az újulat megjelenése a fakitermelés indítéka, mert az állandóan jelen lesz. Akkor válik fontossá, amikor egy darab vagy egy kis csoport fát kivágunk, hogy az addig megbúvó, és folyamatosan újratermelő csemetéből legyen új, ökológiai és gazdasági szemmel is értékes fiatal fa.

A **negyedik szabály**, hogy nincsen rögzített vágáskor. Ha állomány szinten lenne ilyen, akkor az azt jelentené, hogy minden fát egyszerre vágunk ki (véghasználat), ebben az esetben azonban az egyik cél éppen az, hogy korban változatos legyen a faállomány összetétele.

Az **ötödik szabály**, hogy a növedék egy örökerdőben nem úgy alakul, mint az egykorú erdőben. Azok esetében fatermelési modellekkel leírták a növedék változását, ám a bemutatott módszernél szabálytalan a szerkezet, így ez nem alkalmazható. Hol egy idős facsoport van, hol egy újulat folt. Mivel mindenféle korú fa előfordul, rendszeresen visszatérünk, és megnézzük, hogy a legutóbbi időszakban mennyi volt a növedék. Tehát állandó kontroll mellett működik a rendszer, a tervek pedig időközönként módosulnak egy-egy ellenőrző eljárás következtében.

Mindezeket összefoglalva, a lakosság szemével nézve az örökerdő-gazdálkodás egyik legnagyobb előnye tényleg az, hogy az erdő, ahol kirándulunk, gyakorlatilag sosem tűnik el, ami a konfliktusok számát is csökkentheti.

Így van. Hiába végzünk időről időre fakitermelést a területen, az erdő képe nem fog változni. Mindig lesznek fiatal és idős egyedek.

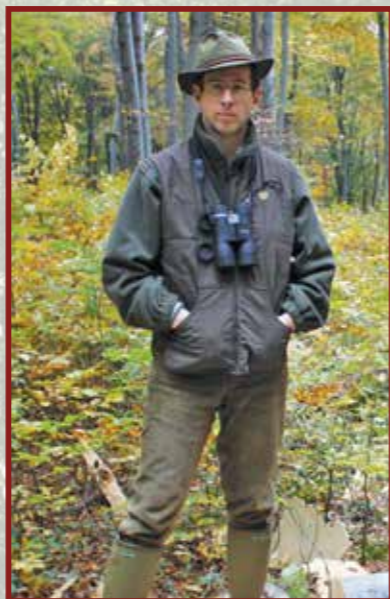
Az a tapasztalatunk, hogy a természetjárók számára az erdő alapvetően a nagy fákat jelenti. Előfordul, hogy egy végvágás után számon kérik rajtunk, hogy hol az erdő. Hiába mutatjuk meg, hogy 30-40 cm-es tölgycsemeték borítják a területet, nehezen veszik tudomásul, hogy ebből hasonló faállomány lesz, valószínűleg az idő emberi léptékben mért generációs hosszúsága miatt.

Azonban ezzel a gazdálkodási rendszerrel ilyen változás nem történik, a beavatkozásokat szinte észre sem lehet venni.

Az örökerdő esetében fajgazdagabb is lesz a terület?

Az egyik fontos szempont pontosan az, hogy az erdőnkben minél több faj legyen. Mivel a fák vagy facsoportok eltérő időben kerülnek ki, nincsenek azonos fényviszonyok, ezért több faj megtalálja az életfeltételeit.

A fényigényesebbek egy nagyobb létkben, más fajok az árnyékosabb részekben. Fontos, hogy ez a diverzitás a betegségekkel szemben is ellenállóbbá teszi az erdőt. Ugyanakkor itt szeretném azt is megjegyezni, hogy egy természetes erdő nem minden esetben fajgazdag. Láttam már olyan őserdőt, ami elegendően bukkos volt, mert azon a területen ennek a fajnak kedvezett a környezet. A természetközeli örökerdő tehát adott területen akár kevés vagy csak egy fafajból is állhat. Emellett viszont az is tény, hogy az ember akár elegyesebb is tudja tenni az adott erdőt, mint amilyen az őserdő állapotában lenne. Ez azért sem baj, mert a jelenleg észlelhető klímaváltozás idején legalább azok a fafajok

is jelen vannak, amelyek jobban tudnak majd alkalmazkodni a globális változásokhoz.

Az erdő ellenálló-képességét az is erősíti, hogy nem egykorú az állomány?

Ez nagyon fontos, hiszen az idősebb, nagy fák a környezeti károktól meg tudják védeni az alattuk lévő, fiatalabb egyedeket. Gondolhatunk itt a szélre, a nedves óra vagy éppen a jégre. Ezt bizonyítja a 2014-es, decemberi ónos eső is, hiszen az egykorú, 20-60 éves erdőkben keletkeztek óriási károk. Ezeknél a korona és a mellmagassági törzsátmérő aránya rosszabb, mint az idősebb fáknál, így könnyebben károsodnak. Az örökerdőben egy ilyen környezeti csapás kevesebb kárt tud okozni. A Pilis-tetőn, a Két-bükkfa-nyeregtől a Boldog Özséb-kilátóhoz vezető erdészeti burkolt út környékén fiatal bükkösök találhatók, amelyek az 1990-es évek második felében történt véghasználatok következtében alakultak ki. Itt 2002-től álltunk át az örökerdő-gazdálkodásra. Az említett útvonal első felében tehát az út két oldalán részben fiatalabb állományok találhatók, tehát éppen az említett korban vannak. Ezek 2014-ben annyira összetörték, hogy sírva lehetett csak rájuk nézni. Mellettük viszont voltak olyan területek, ahol az örökerdő-gazdálkodásnak köszönhetően az idős faállomány nagy része megmaradt. Ezeknek a nagy fáknak a vékonyabb ágait ugyan megtörte az ónos eső, de az alattuk lévő 15-20 éves egyedekben szinte semmi kár nem keletkezett. Ráadásul a nagyobb fák esetében a koronakárok a legtöbb esetben néhány év alatt regenerálódnak. Az idős fák tehát biztosítékot jelentenek.

A gazdálkodási mód egyik jellemzője, hogy általában 5 évente térnek vissza a fakitermelők egy-egy területre. Ilyenkor nem érezheti úgy a kiránduló, hogy „na, már megint ezt az erdőt vágják”?

Ez valóban az eljárás egyik alapja, de ha a fakitermelést szakszerűen végezzük, akkor senkit nem zavar, hiszen az erdőkép nem változik. Az ötévenkénti munka az ára annak, hogy nincsen véghasználat. Fontos, hogy egy területet ne kezeljünk túl gyakran, de az is, hogy túl ritkán se. Ezek gazdasági kárt vagy az erdőkép megváltoztatását jelentenek.

Pilisszentiván határában járhatunk örökerdőben?

Például az Európa Diplomás területen és annak környékén. A Budakeszi Erdészeti területen van az átállítás az örökerdő-gazdálkodásra. A Pilisszentkereszt Erdészeti és a Pilismaróti Erdészeti, valamint más erdészeteink által kezelt területeken is egyre gyakoribb ez a kezelési mód, főként a Pilis-tető, Dobogókő és a Fekete-hegy térségében.

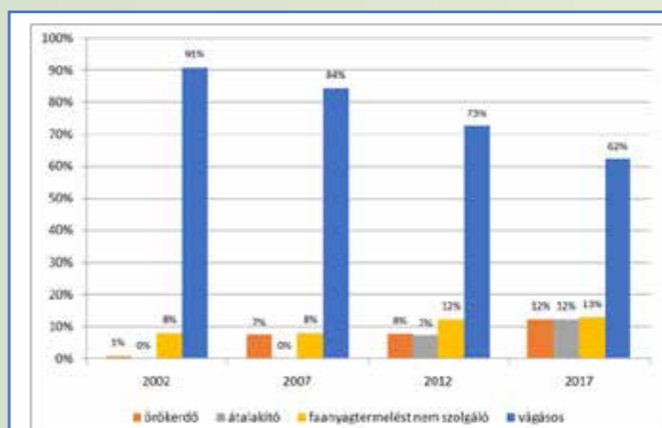
Meg kell jegyezni, hogy egyszerre nem tudjuk mindenhol bevezetni, mert az átállásnak rengeteg feltétele van, megterhelő szakmai értelemben és a szervezés tekintetében is. Ezért csak fokozatosan lehet változtatni.

Jelenleg a Pilisi Parkerdő Zrt. területének 38%-án van folyamatos erdőborítás, amiből 7 157 hektár az örökerdő, 7 175 hektár az átmeneti üzemmód, ami részben már azonos az örökerdővel, és további 7 570 hektár faanyagtermelést nem szolgáló területünk is van. Az az elképzelésünk, hogy teljesen kezeletlen erdeink is legyenek mindenféle beavatkozás nélkül.

Ha erdőgazdálkodásról beszélünk, akkor a közjóléti és természetvédelmi funkció mellett szót kell ejteni a gazdasági oldalról is. Pénzügyi szempontból nem rosszabb az örökerdő, mint a vágásos erdőgazdálkodás?

Egyáltalán nem, ez a vizsgálatainkból is kiderül. A kísérleteinkben az látszik, hogy cse-resek esetében ugyanazt a minőséget és

A Pilisi Parkerdő Zrt. által kezelt állami erdők %-os megoszlása a különböző erdőgazdálkodási rendszerekben (Csépanyi P.)

ERDÉSZETI FOGALOMTÁR

növedék: az összes fatérfogat gyarapodása egy adott időszak alatt

újulat: egy erdőállomány természetes úton létrejött generatív, esetleg vegetatív utódai, vagyis az erdőben természetes úton magról kikelt vagy sarj eredetű facsemeték

vágáskor: a faállomány szakmai elvek alapján meghatározott optimális véghasználati kora

vágásos erdőgazdálkodás: egy adott faállományt a gazdasági értékének maximuma közeli időpontban, ún. véghasználat során letermelnek, helyén ideiglenesen vágásterület keletkezik, ennek következtében az ott felnövő erdő nagyjából azonos korú fákból áll

véghasználat: vágásos erdőgazdálkodásban egy erdő faállományának végső, teljes letermelése - módjai: tarvágás és fokozatos felújító vágás

Forrás: Mecsekerdő Zrt.; Pilisi Parkerdő Zrt.

mennyiséget meg tudtuk termelni, amit a vágásos rendszerben, ám az ápolási és felújítási költségek sokkal alacsonyabbak. Kiderült, hogy a bükkösök esetében is legalább olyan jó teljesítményű az örökerdő-gazdálkodás, mint a vágásos. A tölgyesek esete kérdéses, még vizsgálni kell, viszont úgy gondoljuk, hogy ebben sem beszélhetünk majd hátrányosabb helyzetéről.

Az örökerdő-gazdálkodás tehát erdővédelmi és természetvédelmi szempontból is előnyös, a kirándulók számára nagyobb élményt jelent, eközben pedig gazdaságilag biztosan nem rosszabb a vágásos erdőgazdálkodásnál. Akkor ez a rendszer lehet a jövő?

Én azt gondolom, hogy hosszú távon ennek az erdőgazdálkodási megközelítésnek van jövője, ami egyben egy szakmai filozófia is. Ez a gazdálkodási filozófia azon alapszik, hogy az ember a természet része, és ha azt elpusztítjuk, akkor mi is vele pusztulunk.

Gondolom, az sem mellékes, hogy ez a szemlélet az erdészek megítélésén is javít.

Ez így van, de ennél messzebbre mennék. Bizonyítja azt, hogy az erdőgazdálkodás fenntartható, és figyelembe veszi a jövőt. Más iparágakban vagy éppen a mezőgazdaságban hol néznek bármit is 2-300 éves távlatokban? Az erdészek úgy dolgoznak, hogy ne csak megtartsák a jelen állapotot, hanem javítsák is az erdők állapotát. Ezzel nő a biodiverzitás, adott esetben visszatérnek a területre olyan fajok, amelyek korábban eltűntek. Hol jellemző még az, hogy így gondolkodnak egy ágazat képviselői? Szerintem az erdészeten kívül jelenleg nemigen találunk ilyen gazdálkodási filozófiát. Mi a jövőt tartjuk szem előtt, erről pedig példát kellene venniük más gazdasági ágazatoknak is.

Gribek Dániel

A családok, a futók, a horgászok és a kutyások tava A Slötyi jövője

Pilisszentiván egyik jellegzetes, a lakosok által rendkívül kedvelt területe a Slötyi, és a bányató környéke. Nem véletlen tehát, hogy mindenki magáénak érzi, legyen az futó, horgász, családapa vagy éppen kutyatulajdonos. A település vezetői éppen ezért az eddiginél nagyobb hangsúlyt fektetnének a területre. A fakivágások elkerülhetetlenné váltak, amit megelőzve az ültetések már most elkezdődtek, de további tervek is vannak, hogy miként fejlődjen a szentiváni bányató. A jövőbeli elképzelésekről Poppréné Révay Gyöngyi polgármester beszélt lapunknak.

Pilisszentiván értékei között előkelő helyet foglal el a Slötyi, ahol a lakosok kikapcsolódhatnak. A tó körül a jövőben több változásra is számítani lehet, aminek egyik része az öreg fák kivágása. Ennek érthető okokból nem mindenki örül.

Az élő víz minden település fényét emeli, és szerencsére nekünk is van egy ilyen csodálatos adottságunk. A tó mellett pedig évtizedek alatt egy gyönyörű fasor is kialakult, ám napjainkra ezek a fák megöregedtek, és nem tehetünk mást, be kell avatkozniuk. A közeljövőben szakmai tervezéssel három lépcsőben ki kell vágnunk többet is közülük. Ez egy nagyon nehéz dolog, mert mindenki megszokta a szép, nagy, öreg fákat, amiknek árnyéka nyáron hűvös ad. De vizsgálatokból kiderült, hogy több mint 40 fa veszélyessé vált, ami leginkább a főút mentén, illetve a Szabadság sornál találhatóakat érinti. De a belső részen is van néhány veszélyes egyed.

A döntést egy nagyon komoly, 70 oldalas tanulmány alapozta meg, amely elkészítése során a szakemberek az összes nagy fát bevizsgálták. Kiderült, hogy sok látszólag szép, egészséges fa is belül korhadt, veszélyes.

A kivágott fák helyén lesznek újak?

Kiemelt és sokszor hangoztatott célunk, hogy minden kivágott fa helyett legalább három újat ültessünk. Ezt a szemléletet mutatja, hogy még neki sem fogtunk a kivágásnak, máris több fát ültettünk a tó környékén, ezt a munkát pedig folytatni is fogjuk. Azt is hangsúlyozom, hogy semmiképp nem szeretnénk hirtelen nagy változást, mert az sokkal inkább hatna az emberekre, és az élőlényekre is, ezért három szakaszra fogjuk bontani a fakivágást.

Ez a három ütem mit jelent pontosan? Mikor zúgnak fel a láncfűrészek?

Az első ütem idén ősszel kezdődik, hiszen a madarak költése már elkezdődött, ilyenkor semmiképp nem akarunk beavatkozni a természet rendjébe. Van azonban két-három fa, ami nagyon komoly veszélyt jelent a Szabadság sorra, és ezek annyira rossz állapotban vannak, hogy egy nagyobb viharban bármikor kidőhetnek. Éppen ezért ebben az esetben nem tudunk hónapokig várni, muszáj mielőbb cselekedni.

Az igazi munka viszont ősszel kezdődik, a következő ütem a tél végén, a tavaszi időszak előtt lesz, ha az időjárás is engedi, majd a tervek szerint 2018 őszén zárulnak le a fakivágások.

A Slötyi és a WET közötti kis tóval kapcsolatban is vannak tervek?

Igen, a körülötte lévő fákat, bokrokat ritkítani fogjuk, szeretnénk ezt a részt is rendbe rakni. Különösen fontos lenne az invazív bálványfa kiirtása a területről.

Ha a Slötyiről beszélünk, annak tisztántartása és kezelése is fontos téma.

A horgászegyesület nagyon fontos partnerünk, az új megállapodásunk szerint ráadásul még nagyobb szerepet kapnak a tó életében, hiszen a terület tisztántartását az idei évtől elvállalták.

ÖNÖK MONDTÁK

Kegyé János, horgász

Hidegkúti lakos vagyok, korábban Solymáron éltem, de évtizedek óta ide járok horgászni. A tó jövőjét optimistán látom, de azt például nem hiszem, hogy az embereknek meg lehet tiltani a fürdést. Igaz, engem nem is zavarnak a fürdőzők. Számomra egy a lényeg: én csak horgászni szeretnék. A víz nagyon szép, halak is vannak, a törpeharcsa persze itt is igazi átok. Egyetlen szívfájdalmam, hogy a kis tavat hagyjuk tönkremenni. Tele van mindenféle szeméttel, amin fennakad a zsinór, és úgy körbe van növe fákkal, bokrokkal, hogy alig lehet megközelíteni. Pedig én nagyon sokat horgásztam ott korábban.

Beck Zoltán, családapa, kutyatulajdonos

Rendszeresen sportolok, sétálok, kikapcsolódom a Slötyi partján. Gyakran futok, de gyermekemmel, családommal is rendszeresen lejárunk ide. Kutyám is van, sokszor őt is elhozom, bár látom, hogy mostanában tábla tiltja ezt, amivel nem értek egyet. Szerintem meg lehet oldani, hogy kutyások és nem kutyások megférjenek egymás mellett. Ehhez persze nekünk is be kell tartani a szabályokat, például a póráz használatát. Ezzel teljesen egyetértek, hiszen be kell látni, hogy ez nem egy kutyafuttató. Nagyon örülnék neki, ha fejlődne a Slötyi környéke, jó lenne például egy külön futókör is.

A Slötyi keletkezése

Az 1800-as évek végéig szántókat és fűzföldöt jeleztek a térképek a mostani két tó helyén. Ekkor kezdődött el a nagyobb mértékű bányászat Pilisszentivánon. A tavak úgy keletkeztek, hogy a bánya felhagyott aknáinak betömedékeléséhez, iszapolásához szükséges homokot innen bányászták ki. A tó neve a német „Schlammung” szóból ered, ami iszapolást jelent.

Ziegler Ágota
Pilisszentiváni Helytörténeti Egyesület

Naponta például összeszedik a szemetet. A községgazdálkodás eközben a fűnyírást, a fák metszését fogja elvégezni.

A természeti környezet tehát nagy változásokat megy majd át. Ezen kívül milyen tervek vannak még a Slötyi körül?

Hamarosan olyan utcabútorokat fogunk kihelyezni a tó körül, amik kulturáltabbá, szebbé teszik a partot. Még a nyár előtt új padokkal

gazdagodik a terület, de a futókört is szeretnénk egy kicsit megújítani, illetve új szemeteseket is elhelyezünk majd. Az a célunk, hogy egy kulturált, de a természetes környezetét megőrző területet hozunk létre.

Korábban volt szó arról is, hogy egy igazi futópályát létesítsenek a tó körül, de ezt elvetettük, mert több 10 millió forintos beruházás lett volna, ami mellett a karbantartás is nagy összeg. Pályáztunk viszont kültéri fitneszgépekre, de ennek eredményéről még nincsenek információink. Ha nem nyerünk hozzá támogatást, akkor lehet, hogy saját forrásból fogunk ilyen irányba fejleszteni. Azt szeretnénk, hogy a Slötyi és környéke mindenkié legyen. Egy családias hely kialakítása a cél, ahol mindenki megtalálhatja a kedvére való kikapcsolódási lehetőséget, gondolok itt a piknikre, a futásra, a sétára, a horgászatra.

A kutyasétáltatás, kutyafuttatás azonban komoly konfliktusforrás volt az utóbbi időkben.

Az elmúlt időszakban sok bejelentést kaptunk, miszerint a szabadon engedett kutyák zavarják a családokat, a gyerekeket, a futókat. Mivel ez eddig is tilos volt, így elkezdtük betartatni a szabályt.

Ez mit jelent pontosan?

Azt, hogy a közterület-felügyelő lement, és minden kutya esetében ellenőrizte, hogy a gazdánál van-e gyűjtőzacskó és póráz, ami az egész ország területén kötelező. Fontos megjegyezni, hogy bírságot egyetlen esetben sem szabunk ki, mindössze figyelmeztetésről volt szó. Ezt követően a kutyatulajdonosok aláírásgyűjtésbe kezdtek, majd ugyanígy cselekedtek azok, akik azt szerették volna, hogy ne legyenek kutyák a tó környékén.

Nekem is van két kutyám, éppen ezért tudom azt is, hogy valahol lehetőséget kell teremteni a sétáltatásra. Emiatt végül úgy döntöttünk, hogy ezt engedni fogjuk. Nem tiltjuk ki a kutyákat a környékről, viszont kötelező lesz a rövid póráz használata, és ellenőrizni fogjuk, hogy mindenkinél legyen gyűjtőzacskó, amivel a

kutyapiszkot össze lehet szedni. Futtatni, a kedvencünket szabadon engedni viszont szigorúan tilos.

Ez azért is fontos, mert az elengedett kutyák az élővilágot is zavarják. Erre jó példa, hogy a vadkacsák eltűntek a Slötyiről. Korábban 15-20 családunk is volt, most legfeljebb egy van. A kutyák ugyanis előszeretettel bóklásznak a nádasban, amivel megzavarják a madarakat.

Már készülnek az új figyelemfelhívó táblák, amelyeket hamarosan látni lehet a tó körül. Az a célunk, hogy olyan táblákat helyezünk ki, amik nem riasztanak vagy felháborítanak, hanem magyaráznak. Tényleg azt szeretnénk, hogy ez a tó mindenkié legyen, és ebbe beletartoznak a kutyások is, amíg nem zavarnak másokat. Úgy hiszem, ez a kompromisszum minden fél számára előnyös.

Ha már olyan sok tevékenységről beszélünk, ami a Slötyi partjára csábítja a lakosokat, akkor azt meg tudhatjuk, hogy Polgármester Asszony milyen céllal szokta felkeresni a bányatavat?

Számomra a legfontosabb cél a felüdülés, amire a Slötyi kitűnően alkalmas. Amíg tanítottam, a gyerekeket vittem le futni, de én is szoktam kocogni a tó körül. Mennék minden nap, de nincsen ennyi időm. Az egész környék olyan pihentető, hogy ha csak leül az ember, már nyugodtabb lesz. Jó érzés gondolkodni ott egy kicsit. Mostantól viszont lehet, hogy időnként én is elviszem sétálni a kutyáimat – persze csak rövid pórázon.

Ha egészségesnek látszik, attól még veszélyes lehet

A Slötyi körüli fák vizsgálatát a Dendrocomplex Kft. végezte el, ahogy a veszélyes egyedek kivágása is a piliscsabai cég feladata lesz. Az állapotfelmérésről és a jövőbeli munkákról Csiky Gábor ökológus, növényápolási és ültetési vezető számolt be:

„A fakivágások természetesen nem érintik az összes nagy fát, kizárólag azokat jelöltük ki, amelyek sérültek, betegek vagy veszélyesek. A cél a személy- és vagyónvédelem, a leszakadt ágak ugyanis komoly károkat tudnak okozni. A döntést egy komoly felmérés előzte meg, amely során megvizsgáltuk a tó körüli fákat. Ennek következtében sok esetben csak a kivágást tudtuk javasolni a település vezetőinek. Egy konkrét példa a Jókényérhez vezető aszfaltozott bekötőúttal szembeni nyárfa, amely kívülről teljesen egészségesnek tűnik. Amikor azonban ráraktuk a műszert, rögtön kiderült, hogy az adott részen 80%-ban már elhalt a törzse. Ez a fa tehát kívülről még nagyon szép, de nincsen belseje, ami nagyon veszélyes.

A fakivágások ősszel kezdődnek el, szakaszos vágás és szakaszos ültetés lesz. A fajok szempontjából a környezethez legjobban illőket választottunk, amelyek a lehető legjobban alkalmazkodnak a terület jellemzőihez. De az is fontos szempont volt, hogy minél hosszabb legyen az élettartamuk, és a tájképi arculatot is szerettük volna megőrizni. Ezeket figyelembe véve már ültettünk is enyves égereket és fűzfákat. A továbbiakban ezek mellett hársfák is helyet kapnak a tó körül.

Amit az őseink évtizedekkel ezelőtt megtettek a Slötyi fái ültetésénél, azt most nekünk kell vállalnunk, hogy az utódok lássák és élvezhessék azt a játékos hátsót és szépséget, amit a fasor nyújt. Fát vágunk ki ugyan, de ültetünk is helyette másikat, és mindeközben felelősségteljesen gondolkodunk. Értéket teremtünk magunknak, és ami a legfontosabb: a jövőnknek.”

Gribek Dániel
Fotók: Gribek Tímea

Megújul a falu ékköve A Templomhegyi lépcső jövője

Várhatóan 70 millió forintból újul meg 2017-ben a falu ékkövének is nevezett Templomhegyi lépcső. A korszerű technikai megoldások középpontjában a vízvezetés áll, de eltűnnek a légkábelek, pihenőket alakítanak ki, és számos egyéb változásra is számítani lehet. Hogyan fog kinézni az új lépcső és környéke? Mikor kezdik el a felújítást, és meddig tart? Többek között ezeknek is utánajártunk.

Felújítás pályázati forrásból

A Templomhegyi lépcső felújításának háttéréről **Óri Lajos** számolt be. A képviselő kiemelte, hogy az **50 éve épült lépcső** ideje lejárt, az időjárás tönkretette, mára balesetveszélyessé vált. „Toldozgattuk, feldozgattuk, de ez már nem megoldás. A felújítás első tervei 3 éve készültek el, ám mindig finomítottunk rajta, tavaly azonban végre elkészült a végleges változat, jelenleg a közbeszerzés folyamata zajlik. A leendő kivitelezővel folytatott tárgyalások után **várhatóan júniusban vagy júliusban indulhat a tényleges munka a lépcsőnél**” – nyilatkozta Óri Lajos.

A felújítás tervezett befejezése várhatóan október közepe, vége, amely azért sem csúszhat sokat, mert a felújítást pályázati forrásból finanszírozná az önkormányzat, az összeggel pedig már 2018-ban el kell számolni. „A pénz megvan, terveink szerint **100%-ban pályázati forrást** használhatunk fel. Pilisszentiván ugyanis **112 millió Ft állami támogatással** számolhat, amely azért áll a rendelkezésünkre, mert **jól gazdálkodunk, nincsen adósságunk.** Ebből a pénzből három projektet szerettünk volna megvalósítani. A buszforduló vízvezetése már elkészült, a lépcsőre korábban a most tervezettnél kevesebbet szántunk, ám **útépítésre rendelkezésünkre állnak további források,** ebből átcsoportosítottunk. Ennek legfőbb oka, hogy **az útépítést addig felfüggesztettük, amíg a vízművek nem cserél nyomóvezetéket,** hiszen az érintett területen folyamatosan a csőtörések, annak pedig nincsen értelme, hogy az új utakat fel kelljen törni” – magyarázta a képviselő, aki a felújítás költségéről a közbeszerzési eljárás miatt még nem kívánt beszélni.

Kiemelte továbbá, hogy a lépcső felújítása során az egyik legfontosabb feladat a **víz- elvezetés megoldása,** hiszen egy-egy nagyobb eső idején a templom is beázik, erre pedig megoldást kell találni.

De mi lesz a romos épülettel a lépcső mellett?

Óri Lajos a lépcső mellett álló házról elmondta, annak tulajdonosával folyamatos a párbeszéd, és ígéretet kaptak arra, hogy a jövőben az épület fel lesz újítva, így az nem rontja a leendő lépcső összképét.

Környezetbe illő megoldások

A Templomhegyi lépcső megújításának terveit a **VÁR-KERT Műszaki Tervezési Kft-től Sági Ilona** készítette el a település számára. A munka során az egyik legfontosabb szempont az volt, hogy minden megoldás jól illeszkedjen a tájba, és Pilisszentiván jellegéhez, környezetéhez.

A tervezés és később a kivitelezés legfontosabb része is a vízvezetés lesz, hiszen az új lépcső megóvása, az erózió csökkentése leginkább ettől függ.

Valóban. A mostani lépcső műszakilag nagyon elavult, aminek az egyik oka a **rossz vízvezetés.** Amikor megkezdtem a munkát, az volt a kiindulópont, hogy erre egy komplex megoldás szükséges. A lépcső hegy felőli oldalán végig folyókat rakunk le, aminek több pontján lesz átvezetés a másik oldalon húzódó árokba. Emellett az egyes lépcsők fölött is lesz rácsos folyóka, ami szintén segíti a csapadék elvezetését.

Ha nagyobb mennyiségű eső hullik a településen, akkor gyakran a templom előtti téren is komoly problémák adódnak. Erre is megoldást jelent majd az új rendszer?

Igen, ez is cél volt, ám a lépcső felújítása mellett további tervek is vannak a probléma orvoslására; ilyen például az új vízvezető rendszer kiépítése a Templomhegyi út mellett. Az egész beruházás során tehát nemcsak a külsőre fektettünk nagy hangsúlyt, hanem számos komoly műszaki megoldást valósítottunk majd meg.

A kinézet azonban nagyon fontos a település ékkövének is nevezett lép-

cső esetében. Ha jól tudom, eltűnnek az oszlopok, a világitást pedig kandeláberekkel oldják meg.

A légkábelek valóban el fognak tűnni, aminek az egyik oka, hogy az oszlopok útban lennének. A terület műemléki környezetben található, ami indokolta a földkábelek alkalmazását, amihez ráadásul az ELMŰ támogatást is biztosít. A távközlés ugyan csak egy házat érint, de azt is fontos volt megoldanunk, így a tervek szerint az is a föld alatt érné el az ingatlant. A fényt a **Tungstram-Schröder Zrt-től vásárolt kandeláberek** adják majd, amely nagyon jól fog mutatni ebben a környezetben. Az egyik ilyen világítja majd meg a Marlok-keresztet is.

Úgy fogalmazott, hogy a jelenlegi oszlopok útban lennének. Eszerint a lépcső nem pontosan ott lesz, ahol most?

A vízvezetés miatt egy kicsit módosul a nyomvonal. A hegy felőli oldalon mészkő Gabion fal csökkentti majd az eróziót, ami mellett a már említett folyókákat helyezük el, így a lépcső is eltolódik. Fontos kiemelni azonban, hogy a tervek elkészítésénél csak a legszükségesebbeken változtattunk, hiszen ezen a sziklás terepen nehéz és költséges dolgozni.

A megújuló lépcsőn babakocsival is fel lehet majd menni?

Volt szó erről, ám végül elvetettük az ötletet, mert nagyon meredek a hegyoldal, és szeretnénk volna elkerülni a baleseteket. Egy tolösávot azonban kialakítunk a kerékpárosoknak és a csomaggal közlekedőknek. Emellett lényeges, hogy az alsó szakaszon két keréknyom lesz, hogy a plébánia felső termébe kerekesszékekkel is fel lehessen menni.

A tolösáv egyébként az erózió és a balesetek megelőzése miatt is fontos, hiszen sok biciklis most egy kitaposott ösvényen halad, ami veszélyes, és a talajt is károsítja.

Milyen kertészeti megoldásokkal, növényekkel lesz szebb a lépcső környéke?

Pilisszentiván térségére a karszterdők és a sziklagyepek jellemzők, ezért csak olyan nö-

vényeket használunk, amik illeszkednek a természetes környezetbe. Lesz például **som, kökény, galagonya,** amiket akár a tanulók egy természetismeret óra részeként is megnézhetnek. Mindössze **egy-két kúszó fenyőt** szeretnék díszítésnek. Fontos, hogy a sziklákat, amelyek az építés során kikerülnek, fel fogjuk használni a pihenőknél. Az árok és a lépcső között füvesíteni fogunk, amihez új földet is kell hozni. Erre a részre egyébként csak két új fát ültetünk, és a cserjéket is inkább csak takarás miatt terveztem be, hiszen a lépcső környezete önmagában is csodálatos.

Konkréten a lépcsőkről mit lehet tudni?

Műkő lépcső lesz, amit előre le lehet gyártani. Ez ugyan viszonylag drága megoldás, de nagyon szép a felszíne, az **élei le lesznek csapva, és a síkosságmentesítés miatt érdesített felülettel** készítik el. Kinézetre hasonló, mint a beton, de több a kőrlemény benne, fehéres színű, ami jól illeszkedik majd a környezetbe. Nagy előnye, hogy készen hozzák ide, amely a kivitelezésnél fontos, és **minőségét is legalább 40-50 évig megőrzi,** amely szintén lényeges szempont volt.

Képzelt séta az új lépcsőn

Ha a templom mellől felfelé indulunk, először a plébánia épülete mellett haladunk. Néhány méter megtétele után egy hídon átkelve az addig jobb oldalunkon lévő árok másik oldalára kerülünk. Itt akár ki is fújhatjuk magunkat, hiszen **egy padokkal ellátott pihenő** fogad minket. A térkövezett részen megemlékezhetünk a XVIII. században a területen működő temetőről is, amelyre **emléktábla** hívja fel a figyelmet. Továbbhaladva a Gabion fal mentén vezet az utunk, amely mészkősziklával olvad bele az **eredeti dolomit** környezetbe. A korlát hasonló, mint korábban, ám nem középen van, hanem a hegytől távolabbi oldalon, de nem is a szélén, hanem a tolösávot belülré helyezték el. Nem sokkal később elérjük az újabb pihenőt, ahol szintén padokon gyűjthetünk erőt az utolsó szakaszhoz. **A kilátás csodálatos,** tényleg érdemes leülni néhány percre. Tovább sétálva elhaladunk az **estéknél kandeláberrel megvilágított Marlok-kereszt** mellett. Innen már nem kell sokat lépcsőznünk, hogy felérjünk a Templom-hegy tetejére, ahol a mostaninál eltérően a nyomvonal egy kicsit jobbra kanyarodik, hogy ne közvetlenül az úttal szemben érjünk fel, ahol akár egy autó elé is véletlenül beléphetnénk.

Gribek Dániel
Fotók: Gribek Tímea

Az új Templomhegyi lépcső számokban

Lépcső: 41
Szintkülönbség: 27,3 m

Lépcsőfok: 168
Hossz: 170 m

A Templomhegyi lépcső múltja

Nincs pontos adat arról, hogy mikor a Vörösvárra vezető gyalogút a templom mellett. **1927-ben állították a keresztet a domb tetején,** ezért feltételezhető, hogy akkor már útnak számított, mert keresztet általában azok mellett helyeztek el. A lépcsők készítésének pontos dátumát nem tudjuk, ám **van egy kép 1958-ból, amikor regruták masíroztak az úton,** így akkor még biztosan nem volt. Visszaemlékezés szerint 1963-ban viszont már létezett. Egy 1966-ban kiadott útikönyv szerint pedig jó lépcsők vannak a templom mellett.

Ziegler Ágota
Pilisszentiváni Helytörténelmi Egyesület

MI LESZ VELED, FEKETEFEFENYŐ?

ERDŐÁTALAKÍTÁS ÉS BÁLVÁNYFAIRTÁS A TEMPLOMHEGYEN

A Templomhegyi lépcső felújítása során nem csak az épített környezet változik meg, hiszen az építkezés és a kertészeti munkák mellett a fenyvesben erdészeti beavatkozások is szükségessé váltak. A fekete fenyő a tervek szerint nem tűnne el teljesen a területről, de elegyesebb lenne az erdő, az egyik legfontosabb cél azonban a bálványfa visszaszorítása. A Templomhegy természeti környezetének megújításáról Markos Ferenc erdőszel, önkormányzati képviselővel beszélgettünk.

A Templomhegyi lépcső esetében nagyon komoly változások várhatók a következő hónapokban, ami érinteni fogja a területet borító fenyvest is. Pontosan hogyan?

Ez az erdőfolt a település egyik kiemelt része, hiszen jól látszik a főútról is. Az itt található fekete fenyőket a '30-as években telepítették az addig kopár, sziklás lejtőre. Ebben a munkában még nagyapám is részt vett, aki a gróf erdésze volt abban az időben. Az évtizedek azonban elteltek, és ez a fenyves lassan előregerdik, a pótlása, cseréje pedig időszzerűvé válik. Vannak fák, amelyek már most elsárgultak a gombás fertőzések miatt, ez ellen pedig nem tudunk védekezni. Mivel az egész lépcső újra lesz építve, úgy gondoltuk, hogy ideje hozzányúlni ehhez az erdőfolthoz is, amit persze nem lehet egyik pillanatról a másikra megtenni. Több ütemben alakítanánk át a szerkezetet.

Ez a több ütem időben mit jelentene?

A terület teljes felújítása legalább 10-15 éves folyamat lenne, hogy a tájkép ne sérüljön. Nem szeretnénk egyszerre letermelni az összes fát, mert túl sok lenne a kopár rész, csúnyán nézne ki, és az újratelepítés is nehezebb lenne. Több megoldás is létezik, hiszen ez a kis terület elég változatos. Több olyan rész van, ahol már most látszik a természetes újulat; kőris- és csercsemeték növekednek a fenyők alatt. Ebben az esetben léket vágunk, és ha a fiatal fák fényt kapnak, rögtön meg is indul a növekedésük.

Mi a helyzet ott, ahol nincsen természetes újulat?

Ez a bonyolultabb, mert egyes részeken nagyon sekély a termőtalaj. Ezeknél az első feladat a vízelvezetés problémájának megoldása, ezáltal az erózió csökkentése, ami az egész

lépcsőfelújítás során alapvető szempont. Ha ezt megoldottuk, utána lehet elgondolkodni azon, hogy milyen fákot ültessünk. Én a fekete fenyőt tartanám a legjobbnak, esetleg molyhos tölgyvel elegyítve. Az egyik érv a mostani fajok megtartása mellett, hogy gyorsabban nő, mint az őshonos fajok. Arra azonban nincsen garancia, hogy a fiatal fekete fenyőket a gombabetegség nem támadja meg. A nagy fák csak akkor fogjuk lékszerűen levenni a területéről, amikor az újulat már meg-

erősödött, 3-4 évig biztosan nem kell tehát komoly változásokra számítani az erdőkép tekintetében. A fák kivágása során kiemelt szerepe lesz a hozzáértésnek, a tervezésnek. A célunk, hogy állandó borítást biztosítsunk, még ha kezdetekben a fák nem is lesznek olyan magasak, mint most.

Ha a térről nézzük a fenyvest, amelyet a lépcső kettéválaszt, akkor a bal oldali részen már látványos a tájidegen, invazív bálványfa terjedése. Ezzel kapcsolatban mik a tervek?

Igen, a bálványfa országos probléma, és a Templomhegyen is gyorsan és agresszívan terjed. Régen valaki kiültette az erdő szélére, mert szépen néz ki, most pedig évről évre egyre nagyobb területen zöldell. A terveink között szerepel, hogy eltüntessük a területről.

Milyen módszer képzelhető el ellene? Esetleg a vegyszeres injektálás, ami során a fa belsejébe fecskendezik a növényvédőszer?

Mindenképpen a vegyszeres irtást tartanám jó megoldásnak, mert hiába vágunk ki, egy tőről 3-4 sarj fejlődne. Látszik most is, hogy valakit zavar, és folyamatosan visszavágja, de ez nem jelent gondot a bálványfának. A szelektív injektálás mellett elképzelhető módszernek tartom azt is, ha a vágásfelületet kenjük be vegszerrel. Fontos, hogy egyik módszer sem jelent veszélyt a többi fára. A lényeg, hogy megakadályozzuk a bálványfa további terjedését, és azt, hogy negatívan befolyásolja a Templomhegy gyönyörű látképét. Összességében minden elképzelésünk és tervünk ezt a célt szolgálja.

Gribek Dániel
Fotók: Gribek Tímea

A bálványfa Kínából és Koreából származik, Európába 1750-ben jutott el, mára hazánk számos területen megtalálható. Agresszív térhódításával a faj elveszi az élőhelyet az értékes, őshonos erdőtársulásoktól, ami többek között a helyi élővilág elszegényedését eredményezi. A védekezés, irtás leghatékonyabb módja a vegyszerek használata, ezen belül is az egyik megoldás a gyomirtó szer injektálása a fába frissen fűrt lyukakon keresztül. Az eljárás szelektív, ugyanakkor engedélyekhez kötött.

A fiatalok a zöldebb jövő záloga

Környezeti nevelés Pilisszentivánon

A környezeti nevelés, a környezetvédelem fontosságára irányuló élménypedagógia mára országosra az oktatás szervezői részére. Az erdei iskolák, a nemzeti parkok, az erdőgazdaságok és civil szervezetek programjai egész évben a pedagógusok szolgálatába állnak, ráadásul az idei évtől gyalogosan és erdőben is újraindultak a Vándortáborok – a Pilisben is. Pilisszentivánnál pedig ilyen szempontból kevés szerencsésebb helyzetben lévő település van hazánkban. Jelen összeállításunk nem véletlenül az utolsó oldalakat foglalja el, hiszen némiképp összefoglalja lapunk témakörét, és a jelen tettein keresztül a jövőbe tekint.

Az önkormányzat minden támogatást megad

Gátas Ernő
képviselő

A környezeti nevelés fontossága megkérdőjelezhetetlen. Pilisszentivánon komoly munka folyik ezen a téren, aminek részese a Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság, az óvoda és az iskola, de például a cserkészcsapatunk is. A képviselő-

testület pedig ezt a tevékenységet minden eszközzel támogatja, még ha közvetlen ráhatásunk nincs is az említett tevékenységre.

A gyerekek számára játékos formában már az óvodában elkezdődik a környezetvédelmi nevelés, amely az iskolában még nagyobb hangsúlyt kap. Mindkét esetben számos gyakorlati foglalkozáson vehetnek részt a fiatalok, amelyek nagy

részt a Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság segítségével tudják lebonyolítani. Az, hogy itt van a Jági tanösvény és a Pilisi Len Látogatóközpont, nagyon nagy előny a pilisszentiváni gyerekek számára.

A környezeti nevelés kapcsán meg kell említeni a 944. Szent Borbála Cserkészcsapatot is. A pilisszentiváni fiatalok a nevelőtiszteik segítségével nagyon komoly természet- és környezetvédelmi tevékenységet is folytatnak. A tagok rendszeresen részt vesznek a szemétszedési akciókban, de a cserkészet önmagában is jó példa arra, hogyan kell óvni a környezetünket. Többek között a táborhelyek kialakítása során is arra törekednek, hogy ne okozzanak kárt az erdőben, a tisztásokon. Ez a mentalitás példaértékű lehet bárki számára.

Ha általánosságban nézzük, akkor a környezetvédelem területén számomra az egyik legfontosabb kérdés a szeméttelés megszüntetése és a szelektív hulladékgyűjtés népszerűsítése, amelyre az önkormányzatnak is lehet ráhatása, hiszen a közterületeken - akár táblák segítségével - mi is elmagyarázhatjuk az embereknek, hogy miért ne dobják el a zacskókat, a csomagolóanyagokat, és miért ne károsítsák a környezetüket.

Pilisszentivánon kiemelt cél a környezetvédelem és a zöld szemlélet erősítése, amelynek szilárd alapját a gyerekek segítségével teremthetjük meg.

Nem lehet elég korán kezdeni

Keszleri Gyöngyvér
intézményvezető,
Pilisszentiváni Német Nemzetiségi Óvoda

Óvodai Pedagógiai Programunk kiemelt feladatai közé tartozik, hogy a gyerekekkel megismeressük, megszeretessük a természetet, hogy már ilyen kis korban is kialakítsuk a környezettudatos szemléletet. A környezet szeretetének és védelmének megalapozása a gyermek egész életére, személyiségére hatással van.

„Nemcsak a környezet megóvására kívánunk nevelni, hanem a környezettel való együttélésre is. A környezeti kultúra létrejöttét szeretnénk elérni gyermekeinkben. A környezeti kultúra ugyanis életmód, gondolkodás és viselkedésmód, védelem, fejlesztés, okos és mérték tartó felhasználás. A környezeti nevelés alapjaiban erkölcsi kihívás” – olvasható a Pedagógiai Programban.

A környezeti nevelés megvalósul az óvoda falain kívül és belül egyaránt; a csoportszobában, az udvaron, a közeli erdőkben, a természetben.

A gyermekek kíváncsiságára alapozva megpróbálunk minél több lehetőséget biztosítani számukra az őket körülvevő természet megismerésére és megszeretetésére.

Igyekszünk kihasználni a környék adottságait. Kolleganőim rendszeresen szerveznek kirándulásokat a környéken. A vidám hangulatú séták alkalmával megismerjük a növényeket, a virágok, fák neveit, hallgatjuk az erdő csendjét, a madarakat. De azt is megtanítjuk a gyerekeknek, hogyan kell viselkedni az erdőben; nem szabad hangoskodni, a növényeket tépkedni, szemetelni stb. Az együtt megélt, közös élmények, tapasztalatok az új ismeretek megszerzésén túl egymásra figyelésre, önuralomra, türelemre is tanítják a gyerekeket.

A Pilisi Len Látogatatóközponttal már-már napi kapcsolatban vagyunk. Az ottani környezetvédelmi pedagógus, Becsei Katalin lelkes segítőtje

óvodánkban, különböző természetismereti foglalkozásokat tart nálunk és terepen is. A felkínált lehetőségeket igyekszünk kihasználni, ezzel is színesebbé téve a környezeti nevelést. Emellett minden évben egy-két csoporttal ellátogathatunk a Budakeszi Vadasparkba is, ahol szakemberek kísérnek bennünket, és mesélnek az ott látott állatokról.

Az óvoda falain belül is a mindennapok része a környezeti nevelés, a természet védelme. A kirándulásokon gyűjtött kincsek, a különböző termékek, levelek, botok és kavicsok még sokáig emlékeztetnek bennünket a sétákra. Időnként

bekerül a csoportba egy-egy kis állatka is az otthoni gyűjteményből (törpehörcsög, csiga, tücsök, hangya, szarvasbogár, katica), amelyek néhány napig előkelő albérlői a csoportszobának.

A tavasz közeledtével pedig előkerülnek a virágládák, a cserepek, a gyerekek magokat, virághagymát ültetnek, hogy napról-napra figyelhesék a növények új életre kelését, fejlődését. Egy fiatal, lelkes óvónénink gilisztafarmot is alapított egy befőttes üvegben. Nagyon sok környezettel, természetvédelemmel kapcsolatos ismeretterjesztő könyvünk van, melyeket szívesen és gyakran forgatnak a gyerekek.

A csoportokban szelektív hulladéktárolókban gyűjtjük a papírt, a műanyagot, a komposztálható gyümölcs-maradékot. A már hagyománnyá vált „Ügyeskezek” pályázat során hol a természetben gyűjtött kincsekből, hol az egyébként szemétként kerülő flakonokból, műanyag palackokból, eldobandó kacsatokból készülnek alkotások.

Az óvoda udvara is remek helyszíne a természet megfigyelésének, folyamatos változásának. A téli időszakban madáretetőket helyezünk a fákra, gondoskodunk az itthon maradó madarakról. Tavasszal megfigyeljük a természet ébredését, a fák rügyezését, a virágok nyílását. Egy-egy palánta, virághagyma elültetésével, gondozásával a gyerekek környezetvédő, természettisztelő magatartását is erősítjük.

vasszal megfigyeljük a természet ébredését, a fák rügyezését, a virágok nyílását. Egy-egy palánta, virághagyma elültetésével, gondozásával a gyerekek környezetvédő, természettisztelő magatartását is erősítjük.

Pedagógusként nem „csak” tanítanunk, nevelnünk is kell gyermekeinket. A gyermekek környezet-tudatos, természetkedvelő és természetvédő felnőtté válása a mi felelősségünk. Szülőké és pedagógusoké együtt. A gyermek azt a mintát fogja követni, amit tőlünk lát.

Pecsétyűjtés egész évben

Mravinacné Pogonyi Zsuzsanna tanár, a reál munkaközösség vezetője, Német Nemzetiségi Általános és Művészeti Iskola

Az iskolai nevelést teljes mértékben áthatja a gyerekek egészséges életmódra, valamint a környezet- és természettudatos magatartásra történő nevelése. Nekem, mint földrajztanárnak az is rendkívül fontos, hogy a szűkebb környezetünket alaposabban megismertessük, a környezet védelmére neveljük a diákjainkat, amire a tanórákon is próbálunk minél nagyobb hangsúlyt fektetni. A természettudományos tantárgyak alacsony óraszámára azonban nagyon szűk lehetőséget ad arra, hogy a gyerekek tapasztalat útján fedezzék fel a természetet. Éppen ezért próbáljuk minél hatékonyabban kihasználni a Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság Pilisi Len Látogatatóközpontja nyújtotta lehetőséget. Bár milyen kíváncságunk van, szívesen együttműködnek velünk, legyen az verseny, túra vagy a tananyaghoz kapcsolódó foglalkozás.

Az idei tanévben Becsei Katalin környezeti nevelővel közösen egy pecsétyűjtő programsorozatot is indítottunk, amelynek részeként az őszi és a tavaszi félévben is 3-3 kirándulást és foglal-

kozást szerveztünk, illetve szervezünk. Mintegy 50 gyerek csatlakozott ehhez a kezdeményezésünkhöz. Voltunk már a Sas-hegyen, a Csergezen Pál-kilátónál, a tavalyi évet pedig decemberben egy madárgyűréssel zártuk. Kora tavasszal a békák nászát figyelhetjük meg a Jági-tónál, de nem maradhat ki a pilisi len túra, az utolsó programunk pedig Börzsönyben lesz, a királyréti Hiúz Házat látogatjuk meg. Aki pedig mind a hat pecsétet összegyűjti, egy ajándék túrán vehet majd részt, amely során a szentjánosbogarak pompás rajzását nézhetjük meg egy esti órában. Ezt a túrasorozatot a felső tagozatos diákoknak indítottuk, de az alsóbb osztályok is rendszeresen részt vesznek terepi, gyakorlati foglalkozásokon a látogatatóközpontban vagy a Jági tanösvényen.

Mindemellett iskolánkban évek óta szelektíven gyűjtjük a papírt és a műanyagot a folyosókon erre a célra kihelyezett kukákban. Az idei évtől az osztálytermekben is két szemétyűjtő segítségével gyakorolhatják a tanulók a szelektív hulladékgyűjtést. Korábban volt példa flakon- és

használtam gyűjtő akciókra is, papírgyűjtést pedig évente kétszer szervez a diákönkormányzat vezetője.

Rendszeresen szervezünk környezetvédelmi témájú vetélkedőket, versenyeket is a gyerekeknek, amely során játékos formában ismerkedhetnek meg a természetvédelem jelentőségével, a környezetünk megóvásának lehetőségeivel. A diákjaink közül pedig a Kaán Károly Országos Természet- és Környezetismereti Versenyre is minden évben felkészítik 6-7 tanulót, akik kiváló eredményeket érnek el a megyei fordulón.

„A gyerkőcökben hiszek”

Pilisszentiván Kati nénije

Lapunkban részletes cikk olvasható a Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság helyi tevékenységéről, és a következő időszak fejlesztéseiről, amelyek komoly hatással lesznek a helyi intézmények környezeti nevelési, élménypedagógiai munkájára. A gyakorlati foglalkozásokról, amelyeken az óvodások, iskolások is részt vehetnek, Becsei Katalin természetvédelmi mérnökkel, környezeti nevelővel, vagy ahogy a legtöbben ismerik, Kati néniel beszélgettem.

Milyen programokkal várjátok a szentiváni gyerekeket a Pilisi Len Látogatatóközpontban és a természetben?

Szinte minden hétfőgőn van szervezett programunk, amelyre mindenkit szeretettel várunk. A tevékenységünk egyik fontos része a természet iránt érdeklődők számára meghirdetett tematikus programok megtartása, ami mellett nagy szerepet kap a helyi gyerekek megismertetése a környék értékeivel az élménypedagógia eszközeinek segítségével. Büszkén folytatom elődeim, Karlne Menráth Réka és Mocsári Vazul munkáját.

A Jági tanösvényre van például egy vizsgáló-hátizsák modulunk, amit nagyon szeretnek a gyerkőcök. A látogatatóközpontban mindenki kap egy táskát, amelyben különböző, például a vízvizsgálathoz szükséges eszközök vannak. Ennek segítségével akár 3-4 órát is el tudunk tölteni az erdőben vagy a tó partján. A cél a közös felfedezés. Az alsó tagozatosoknak szakértőt is tartok rendszeresen.

Amennyire tudom, nem csak a gyerekek jönnek hozzád, hanem sokszor te is mész a gyerekekhez.

Igen, főleg az ovisokat szoktam meglátogatni, hiszen nekik is rendszeresen tartok nevelő céllal játékos foglalkozásokat. De ugyanígy felkeresem az iskolát is.

Mely állandó, évről évre meghirdetett rendezvényeitek a legnépszerűbbek?

Az egyik kiemelt eseményünk a víz világnapja, amit a Jági-tónak köszönhetően rendszeresen, minden évben megtartunk az előre bejelentkezett csoportoknak. Idén például 300 gyerek érkezett hozzánk. Először csak a helyi gyerekeknek tartottuk, de olyan nagy volt az érdeklődés, hogy ma már sok csoport jön hozzánk budapesti iskolákból is. Ilyenkor több állomást alakítunk ki a tó körül és a látogatatóközpont udvarán. A gyermekek megismerkedhetnek a vízzel, mint éltető elemmel és nélkülözhetetlen élőhellyel,

valamint betekintést nyerhetnek a madárgyűrések rejtelmeibe is. Próbáljuk a komplex gondolkodást fejleszteni.

A másik népszerű, és nem véletlenül az egyik legfontosabb programunk a pilisi len túra, amelyből májusban többet is szervezünk. A pilisi len a mi közös, összetartozást erősítő kincsünk. Ezekben a kirándulásokon felhívhatjuk a figyelmet arra, hogy mennyire sérülékeny az állomány, miért is fontos óvni ezt a fajt, amely csak a Szentásokon él. Arra mindig ügyelünk, ne csörtecsünk végig a területen 20-25 főnél nagyobb csoportokkal, hiszen az élőhely érzékeny a túlzott taposásra. De így is próbálunk minél több embert elvinni ebbe a kis szentélybe. Azért fogalmazok így, mert mi tényleg szentélyként tekintünk a területre. Bíró Sándor természetvédelmi ór kollégámmal végezzük a napi munkát kint a terepen. A tudás kulcsa a megismerésben rejlik. Bizunk abban, hogy ha megismertetjük a látogatókkal a terület ékköveit, a természet apró, óvodái csodáit, sokkal tudatosabban fognak járni nem csak erdőn-mezőn, hanem a világban is. A gyerekekben ösztönösen benne van a természet tisztelete, a felnőtteket kell néha visszakalauzolni a helyes útra. Éves szinten ügyelünk arra, hogy csak néhány túrát vigyünk a Borbágerinre, hogy még unokáink is sokáig csodálhassák ezt a pompás növényéktől saját élőhelyén.

A legnépszerűbb programjaink közé tartozik még a madárgyűrés, amelyre mindig nagyon sok a jelentkező. A madarakon keresztül rengeteg mindent el lehet érni, ezek az állatok gyakorlatilag mindenki nagy hatással vannak. Az, hogy az ember egy madarat a kezébe tarthat, olyan élmény, amit nem lehet mással helyettesíteni. Számomra is az egyik legmeghatározóbb gyerekkori élmésem egy madárgyűrés, pedig én „hüllős, kétélűs” vagyok, leginkább azok a fajok érdekeltek már akkor is. A madárgyűréseket Vízkert András természetvédelmi ór kollégámmal, „főmadarászunkkal”, és segítőjevel, Szauer Zsolttal szoktuk megtartani. András nem kevés időt szolgált korábban Szentivánon, a lelke egy része neki is itt maradt a településen, Zolt pedig maga is szentiváni, kisgyermekkorától aktívan segít a programjainkon.

Mindezek mellett éjszakai túrákat is szervezünk a nyári időszakban. Hatalmas élményt nyújt megfigyelni az apró villancsokat, ahogy megvilágítják az erdőt kis lámpásként. Az iskolával közösen meghirdetett túrasorozat nyeresége is egy ilyen kirándulás lesz a gyermekek részére.

Ezzel a széles eszköztárral és programlehetőséggel tényleg behatóan meg lehet ismerni a település természeti értékeit.

Igen, és ez tudatos. Szeretnénk felhívni a figyelmet arra, hogy nemcsak a tengerpart lehet szép, hanem a közvetlen környezetünk is csodákat rejt. Ez egy hivatás, és én nagyon hiszek a gyerkőcökben. Egy-egy foglalkozás során látszik rajtuk, hogy mennyire élvezik a természet közelségét. Ezt pedig azzal is próbálom fokozni, hogy minél több érzékszervükkel megtapasztalhassák a természet csodáit. Van, amikor bekötjük a gyerekek szemét, és sóskaborolyát kóstolunk, de ilyen a tapasztalás is, amit a madárgyűrés esetében kiemeltem.

Nagyon nagy szeretettel mesélsz a gyerekekről és a pilisszentiváni értékekről.

Nagyon megszerettem Szentivánt és a helyi embereket. 2013-ban kezdtem itt dolgozni, előtte a Budai Sas-hegy Természetvédelmi Területen végeztem a munkámat. Budapesti vagyok, de a napjaim nagy részét a látogatatóközpontban vagy

a tanösvényen töltöm, így lélekben igazából már szentivánivá váltam. Ezt erősíti az, ahogy az emberek viszonyulnak hozzám. Nagy örömmel tölt el, hogy a gyerekek, a szülők megismernek az utcán, és majdnem 4 év után számukra már nemcsak a nemzeti park igazgatóság egyik munkatársa vagyok, hanem „Kati néni” a Pilisi Len Látogatatóközpontból.

Fotók:
Gribek Tímea, Gribek Dániel,
Pilisszentiváni Német Nemzetiségi Óvoda

Gribek Dániel

A Pilisi Len - Zöld Újság

együttműködő partnerei és támogatói

- Pilisszentiván Község Önkormányzata
- Pilisszentiváni Német Nemzetiségi Önkormányzat
- Pilisszentiváni Német Nemzetiségi Óvoda
- Pilisszentiváni Német Nemzetiségi Általános és Művészeti Iskola
 - Marktleugast testvértelepülés
- Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság
 - Pilisi Parkerdő Zrt.
- Varkapu.info regionális hírportál

